

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः

श्री गुरुभ्यो नमः

हरिः ओं

कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता क्रम पाठः

सप्तम काण्डे, चतुर्थः प्रश्नः

---

## **Version Notes:**

**This is now the current Version 1.0 dated March 31, 2022**

1. This replaces the earlier version 0.0 dated Feb 24, 2019.
2. We have listened to the Krama Paaraayanam telecast by TTD channel. The corrections found have been updated . The corrections found and reported till March 31, 2022 are also updated.
3. Required convention, style and presentation improvements or standardisations has been done wherever applicable.
4. Notify your corrections / suggestions etc to our email id [vedavms@gmail.com](mailto:vedavms@gmail.com)

## **Earlier Versions**

1st Version Number      0.0 dated Feb 24, 2019

---

## **Table of Contents**

7. कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता क्रम पाठः .....	4
7.4 सप्तम काण्डे चतुर्थः प्रश्नः – सत्रकर्मनिरूपणं.....	4

=====

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः

श्री गुरुभ्यो नमः, हरिः ओं

**7. कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता क्रम पाठः**

7.4 सप्तम काण्डे चतुर्थः प्रश्नः – सत्रकर्मनिरूपणं

**TS 7.4.1.1 - Kramam**

बृहस्पतिरकामयत् । अकामयत् श्रत् । श्रन् मे ॥ मे देवाः ।  
देवा दधीरन् । दधीरन् गच्छेयम् । गच्छेयम् पुरोधाम् । पुरोधामिति ।  
पुरोधामिति पुरः – धाम् । इति सः । स एतम् ।  
एतम् चतुर्विंशतिरात्रम् । चतुर्विंशतिरात्रमपश्यत् ।  
चतुर्विंशतिरात्रमिति चतुर्विंशति – रात्रम् । अपश्यत् तम् । तमा ।  
आऽहरत् । अहरत् तेन । तेनायजत । अयजत ततः । ततो वै ।  
वै तस्मै ॥ तस्मै श्रत् । श्रद् देवाः । देवा अदधत् । अदधतागच्छत् ।  
अगच्छत् पुरोधाम् । पुरोधाम् ये । पुरोधामिति पुरः – धाम् ।  
य एवम् । एवम् विद्वाँसः । विद्वाँसश्चतुर्विंशतिरात्रम् ।  
चतुर्विंशतिरात्रमासते । चतुर्विंशतिरात्रमिति  
चतुर्विंशति – रात्रम् । आसते श्रत् । श्रदेभ्यः । एभ्यो मनुष्याः ॥

म॒नु॒ष्या॑ द॒ध॒ते । द॒ध॒ते॑ ग॒च्छ॒न्ति॑ । ग॒च्छ॒न्ति॑ पु॒रो॒धाम् । पु॒रो॒धाम्  
ज्यो॒तिः॑ । पु॒रो॒धामि॑ति पु॒रः – धाम् । ज्यो॒तिर् गौः॑ । गौ॒रायुः॑ ।  
आयु॒रिति॑ । इति॑ त्र्य॒हाः । त्र्य॒हा भ॑वन्ति । त्र्य॒हा इति॑ त्रि – अ॒हाः ।  
भ॒वन्ती॒यम् । इ॒यम् वा॑व । वा॒व ज्यो॒तिः॑ । ज्यो॒तिर॒न्तरि॑क्षम् ।  
अ॒न्तरि॑क्षम् गौः । गौ॒रसौ॑ । अ॒सावा॑युः । आ॒युरि॑मान् । 1 (50/56)

**TS 7.4.1.2 - Kramam**

इ॒मा॒ने॒व । ए॒व लो॒कान् । लो॒कान॒भ्यारो॑हन्ति । अ॒भ्यारो॑हन्त्यभि॒पूर्वम् ।  
अ॒भ्यारो॑हन्तीत्य॒भि – आ॑रोहन्ति । अ॒भि॒पूर्वम् त्र्य॒हाः ।  
अ॒भि॒पूर्वमि॑त्य॒भि – पूर्॒वम् । त्र्य॒हा भ॑वन्ति । त्र्य॒हा इति॑ त्रि-अ॒हाः ।  
भ॒वन्त्य॒भि॒पूर्वम् । अ॒भि॒पूर्वमे॒व । अ॒भि॒पूर्वमि॑त्य॒भि – पूर्॒वम् ।  
ए॒व सु॒वर्गम् । सु॒वर्गम् लो॒कम् । सु॒वर्गमि॑ति सु॒वः – गम् ।  
लो॒कम॒भ्यारो॑हन्ति । अ॒भ्यारो॑हन्त्यस॒त्रम् ।  
अ॒भ्यारो॑हन्तीत्य॒भि – आ॑रोहन्ति । अस॒त्रम् वै । वा ए॒तत् । ए॒तद्  
यत् । यद॒छन्दो॑मम् । अ॒छन्दो॑मम् यत् । अ॒छन्दो॑ममि॒त्य॒छन्दः-मम् ।  
यच् छ॒न्दो॒माः । छ॒न्दो॒मा भ॑वन्ति । छ॒न्दो॒मा इति॑ छ॒न्दः – माः ।

भवन्ति तेन । तेन सत्रम् । सत्रम् देवताः । देवता एव । एव पृष्ठैः ।  
 पृष्ठैरव । अव रुन्धते । रुन्धते पशून् । पशून् छन्दोमैः ।  
 छन्दोमैरोजः । छन्दोमैरिति छन्दः - मैः । ओजो वै । वै वीर्यम् ।  
 वीर्यम् पृष्ठानि । पृष्ठानि पशवः । पशवश्छन्दोमाः । छन्दोमा  
 ओजसि । छन्दोमा इति छन्दः - माः । ओजस्येव । एव वीर्यम् ।  
 वीर्यं पशुषु । पशुषु प्रति । प्रति तिष्ठन्ति । तिष्ठन्ति बृहद्रथन्तराभ्याम् ।  
 बृहद्रथन्तराभ्याम् यन्ति । बृहद्रथन्तराभ्यामिति बृहत्-रथन्तराभ्याम् ।  
 यन्तीयम् । इयम् वाव । वाव रथन्तरम् । रथन्तरमसौ ।  
 रथन्तरमिति रथम् - तरम् । असौ बृहत् । बृहदाभ्याम् ।  
 आभ्यामेव ( ) । एव यन्ति । 2 (50/62)

**TS 7.4.1.3 - Kramam**

यन्त्यथो । अथो अनयोः । अथो इत्यथो । अनयोरेव । एव प्रति ।  
 प्रति तिष्ठन्ति । तिष्ठन्त्येते । एते वै । एते इत्येते । वै यज्ञस्य ।  
 यज्ञस्याञ्जसायनी । अञ्जसायनी सुती । अञ्जसायनी  
 इत्यञ्जसा-अयनी । सुती ताभ्याम् । सुती इति सुती । ताभ्यामेव ।  
 एव सुवर्गम् । सुवर्गम् लोकम् । सुवर्गमिति सुवः - गम् ।

## सप्तम काण्डे – चतुर्थः प्रश्नः (TS 7.4)

लो॒कम् य॑न्ति । य॒न्ति च॒तुर्वि॒ंश॒तिरा॒त्रः । च॒तुर्वि॒ंश॒तिरा॒त्रो भ॑वति ।  
च॒तुर्वि॒ंश॒तिरा॒त्र इति॑ च॒तुर्वि॒ंश॒ति – रा॒त्रः । भ॒वति च॒तुर्वि॒ंश॒तिः ।  
च॒तुर्वि॒ंश॒तिर्द्वि॒मा॒साः । च॒तुर्वि॒ंश॒तिरि॒ति च॒तुः – वि॒ंश॒तिः ।  
अ॒र्द्धमा॒साः स॒म्व॑त्स॒रः । अ॒र्द्धमा॒सा इत्य॑र्द्ध – मा॒साः । स॒म्व॑त्स॒रः  
स॒म्व॑त्स॒रः । स॒म्व॑त्स॒र इति॑ स॒म्व॑त्स॒रः । स॒म्व॑त्स॒रः  
सु॒वर्गः । स॒म्व॑त्स॒र इति॑ स॒म्व॑त्स॒रः । सु॒वर्गो लो॒कः ।  
सु॒वर्ग इति॑ सु॒वः – गः । लो॒कः स॒म्व॑त्स॒रे । स॒म्व॑त्स॒र ए॒व ।  
स॒म्व॑त्स॒र इति॑ स॒म्व॑त्स॒रे । ए॒व सु॒वर्गे । सु॒वर्गे लो॒के ।  
सु॒वर्ग इति॑ सु॒वः – गे । लो॒के प्र॒ति । प्र॒ति ति॒ष्ठन्ति॑ । ति॒ष्ठन्त्यथो॑ ।  
अथो॑ च॒तुर्वि॒ंश॒त्यक्ष॑रा । अथो॑ इत्यथो॑ । च॒तुर्वि॒ंश॒त्यक्ष॑रा गा॒यत्री ।  
च॒तुर्वि॒ंश॒त्यक्ष॑रेति॑ च॒तुर्वि॒ंश॒ति – अ॒क्षरा॑ । गा॒यत्री गा॒यत्री । गा॒यत्री  
ब्र॒ह्मव॑र्च॒सम् । ब्र॒ह्मव॑र्च॒सम् गा॒यत्रि॒या । ब्र॒ह्मव॑र्च॒समि॒ति ब्र॒ह्मव॑र्च॒सम् ।  
गा॒यत्रि॒यै॒व । ए॒व ब्र॒ह्मव॑र्च॒सम् । ब्र॒ह्मव॑र्च॒सम॒व । ब्र॒ह्मव॑र्च॒समि॒ति  
ब्र॒ह्म – व॑र्च॒सम् । अ॒व रु॑न्धते । रु॒न्धतेऽति॑रा॒त्रौ । अ॒तिरा॒त्राव॑भि॒तः ।  
अ॒तिरा॒त्रावि॑त्यति – रा॒त्रौ । अ॒भितो॑ भ॒वतः॑ । भ॒वतो॑ ब्र॒ह्मव॑र्च॒सस्य॑ ।

ब्र॒ह्मव॒र्चस॒स्य॒ परि॑गृही॒त्यै । ब्र॒ह्मव॒र्चस॒स्येति॑ ब्र॒ह्म – व॒र्चस॒स्य॒ ।

परि॑गृही॒त्या इति॑ परि – गृही॒त्यै ॥ 3 (45/64)

(अ॒सावायु॑ – रा॒भ्यामे॒व – पञ्च॑च॒त्वारि॑ञ्शच्च) (A1)

**TS 7.4.2.1 - Kramam**

यथा॑ वै । वै म॒नुष्याः॑ । म॒नुष्या॑ ए॒वम् । ए॒वम् दे॒वाः । दे॒वा अ॒ग्रे॑ ।

अ॒ग्र आ॒सन् । आ॒सन् ते॑ । तेऽका॒मय॑न्त । अ॒का॒मय॑न्ताव॒र्तिम् ।

अ॒व॒र्तिम् पा॒प्मान॑म् । पा॒प्मान॑म् मृ॒त्युम् । मृ॒त्युम॑प॒हत्य॑ ।

अ॒प॒हत्य॑ दै॒वीम् । अ॒प॒हत्ये॑त्य॒प – ह॒त्य॑ । दै॒वीञ् स॒ञ् सद॑म् ।

स॒ञ् सद॑म् ग॒च्छे॒म । स॒ञ् सद॑मि॒ति स॒म् – सद॑म् । ग॒च्छे॒मेति॑ । इति॑

ते॑ । त ए॒तम् । ए॒तम् च॒तुर्वि॑ञ्शति॒रात्र॑म् । च॒तुर्वि॑ञ्शति॒रात्र॑म॒पश्य॑न् ।

च॒तुर्वि॑ञ्शति॒रात्र॑मि॒ति च॒तुर्वि॑ञ्शति – रा॒त्रम् । अ॒पश्य॑न् तम् । त॒मा ।

आ॒ह॒रन् । अ॒ह॒रन् ते॑न । ते॒नाय॑जन्त । अ॒यज॑न्त त॒तः । ततो॑ वै ।

वै ते॑ । तेऽव॒र्तिम् । अ॒व॒र्तिम् पा॒प्मान॑म् । पा॒प्मान॑म् मृ॒त्युम् ।

मृ॒त्युम॑प॒हत्य॑ । अ॒प॒हत्य॑ दै॒वीम् । अ॒प॒हत्ये॑त्य॒प – ह॒त्य॑ । दै॒वीञ्

स॒ञ् सद॑म् । स॒ञ् सद॑म॒गच्छ॑न् । स॒ञ् सद॑मि॒ति स॒म् – सद॑म् ।



अ॒ग॒च्छन्॒ ये । य ए॒वम् । ए॒वम् वि॒द्वा॒ऽसः ।  
 वि॒द्वा॒ऽसश्चतुर्वि॒ंशति॒रात्र॑म् । चतुर्वि॒ंशति॒रात्र॑मा॒सते॑ ।  
 चतुर्वि॒ंशति॒रात्र॑मि॒ति चतुर्वि॒ंशति॑ – रा॒त्रम् । आ॒सते॑ऽव॒र्तिम् ।  
 अ॒व॒र्तिमे॒व । ए॒व पा॒प्मान॑म् । पा॒प्मान॑म॒प॒ह॒त्य । अ॒प॒ह॒त्य श्रि॒यम् ॥  
 अ॒प॒ह॒त्येत्य॑प – ह॒त्य । श्रि॒यम् ग॒च्छन्ति॑ । ग॒च्छन्ति॑ श्रीः । श्रीर् हि ।  
 हि म॒नु॒ष्य॑स्य । म॒नु॒ष्य॑स्य दै॒वी ॥ 4 (50/57)

**TS 7.4.2.2 - Kramam**

दै॒वी स॒ऽस॒त् । स॒ऽस॒ज् ज्योतिः॑ । स॒ऽस॒दि॒ति स॒म् – स॒त् ।  
 ज्योति॑रति॒रात्रः॑ । अ॒ति॒रात्रो॑ भ॒वति॑ । अ॒ति॒रात्र॑ इ॒त्यति॑ – रा॒त्रः ।  
 भ॒वति॑ सु॒वर्ग॑स्य । सु॒वर्ग॑स्य लो॒कस्य॑ । सु॒वर्ग॑स्येति॑ सु॒वः – ग॒स्य ।  
 लो॒कस्या॑नु॒ख्या॒त्यै । अनु॒ख्या॒त्यै पृ॒ष्ठ्यः । अनु॒ख्या॒त्या  
 इ॒त्यनु॑ – ख्या॒त्यै । पृ॒ष्ठ्यः ष॒डहः॑ । ष॒डहो॑ भ॒वति॑ । ष॒डह॑ इति॑  
 षट् – अ॒हः । भ॒वति॑ षट् । षड् वै । वा ऋ॒तवः॑ । ऋ॒तवः॑  
 स॒म् व॒त्स॒रः । स॒म् व॒त्स॒रस्त॑म् । स॒म् व॒त्स॒र इति॑ स॒म् – व॒त्स॒रः ।  
 तम् मा॒साः । मा॒सा अ॒र्द्धमा॒साः । अ॒र्द्धमा॒सा ऋ॒तवः॑ ।  
 अ॒र्द्धमा॒सा इत्य॑र्द्ध – मा॒साः । ऋ॒तवः॑ प्र॒विश्य॑ । प्र॒विश्य॑ दै॒वीम् ॥

प्र॒वि॒श्येति॑ प्र – वि॒श्य । दै॒वीꣳ सꣳसद॑म् । सꣳसद॑मगच्छन् ।  
 सꣳसद॑मिति॑ सम् – सद॑म् । अ॒गच्छन्॑ ये । य ए॒वम् । ए॒वम्  
 वि॒द्वाꣳसः॑ । वि॒द्वाꣳसश्चतुर्विं॑शतिरा॒त्रम् । चतुर्विं॑शतिरा॒त्रमा॑सते ।  
 चतुर्विं॑शतिरा॒त्रमिति॑ चतुर्विं॑शति – रा॒त्रम् । आ॑सते सम्॑व॒त्स॒रम् ।  
 सम्॑व॒त्स॒रमे॒व । सम्॑व॒त्स॒रमिति॑ सम् – व॒त्स॒रम् । ए॒व प्र॒वि॒श्य ।  
 प्र॒वि॒श्य व॒स्यसी॑म् । प्र॒वि॒श्येति॑ प्र – वि॒श्य । व॒स्यसीꣳ सꣳसद॑म् ।  
 सꣳसद॑म् गच्छन्ति । सꣳसद॑मिति॑ सम् – सद॑म् । गच्छन्ति॑ त्रयः ।  
 त्रय॑स्त्रयस्त्रिं॒शाः । त्रय॑स्त्रिं॒शा अ॒वस्ता॑त् । त्रय॑स्त्रिं॒शा  
 इति॑ त्रयः – त्रिं॒शाः । अ॒वस्ता॑द् भवन्ति । भवन्ति॑ त्रयः ।  
 त्रय॑स्त्रयस्त्रिं॒शाः । त्रय॑स्त्रिं॒शाः प॒रस्ता॑त् । त्रय॑स्त्रिं॒शा इति॑  
 त्रयः – त्रिं॒शाः । प॒रस्ता॑त् त्रयस्त्रिं॒शैः । त्रय॑स्त्रिं॒शैरे॒व ।  
 त्रय॑स्त्रिं॒शैरिति॑ त्रयः-त्रिं॒शैः । ए॒वोभ॑यतः । उ॒भय॑तोऽव॒र्तिम् ।  
 अ॒वर्ति॑म् पा॒प्मान॑म् । पा॒प्मान॑मप॒हत्य॑ । अ॒पहत्य॑ दै॒वीम् ।  
 अ॒पहत्ये॑त्यप – ह॒त्य । दै॒वीꣳ सꣳसद॑म् । सꣳसद॑म् म॒द्ध्य॒तः ।  
 सꣳसद॑मिति॑ सम् – सद॑म् । म॒द्ध्य॒तो गच्छन्ति॑ । 5 (50/68)

**TS 7.4.2.3 - Kramam**

गच्छन्ति॑ पृ॒ष्ठानि॑ । पृ॒ष्ठानि॑ हि । हि॑ दैवी॑ । दैवी॑ स॒ञ्सत् ।  
 स॒ञ्सज् जा॒मि । स॒ञ्सदि॑ति सम् – सत् । जा॒मि वै । वा ए॒तत् ।  
 ए॒तत् कु॑र्वन्ति । कु॑र्वन्ति यत् । यत् त्रयः॑ । त्रय॑स्त्रयस्त्रि॒ञ्शाः ।  
 त्रय॑स्त्रि॒ञ्शा अ॒न्वञ्चः॑ । त्रय॑स्त्रि॒ञ्शा इति॑ त्रयः – त्रि॒ञ्शाः ।  
 अ॒न्वञ्चो म॑द्ध्ये॑ । म॑द्ध्येऽनि॒रुक्तः॑ । अ॒नि॒रुक्तो भ॑वति । अ॒नि॒रुक्त  
 इत्य॑निः – उ॒क्तः । भ॑वति तेन॑ । तेना॑जा॒मि । अ॒जा॒म्यूर्ध्वा॑नि ।  
 ऊ॒र्ध्वा॑नि पृ॒ष्ठानि॑ । पृ॒ष्ठानि॑ भ॑वन्ति । भ॑वन्त्यूर्ध्वाः॑ ।  
 ऊ॒र्ध्वाश्छ॑न्दो॒माः । छ॑न्दो॒मा उ॒भाभ्या॑म् । छ॑न्दो॒मा इति॑ छ॒न्दः-माः॑ ।  
 उ॒भाभ्या॑म् रू॒पाभ्या॑म् । रू॒पाभ्या॑म् सु॒वर्गम् । सु॒वर्गम् लो॒कम् ।  
 सु॒वर्गमि॑ति सु॒वः-ग॑म् । लो॒कम् य॑न्ति । य॒न्त्यस॑त्रम् । अ॒स॒त्रम् वै ।  
 वा ए॒तत् । ए॒तद् यत् । यद॑छ॒न्दो॒मम् । अ॒छ॒न्दो॒मम् य॑त् ।  
 अ॒छ॒न्दो॒ममि॑त्य॒छ॒न्दः – म॑म् । यच् छ॑न्दो॒माः । छ॑न्दो॒मा भ॑वन्ति ।  
 छ॑न्दो॒मा इति॑ छ॒न्दः – माः॑ । भ॑वन्ति तेन॑ । तेन॑ स॒त्रम् ।  
 स॒त्रम् दे॒वताः॑ । दे॒वता ए॒व । ए॒व पृ॒ष्ठैः । पृ॒ष्ठैर॑व । अ॒व रु॑न्धते ।  
 रु॑न्धते प॒शून् । प॒शूञ्छ॑न्दो॒मैः । छ॑न्दो॒मैरो॑जः ।

छन्दो॑मैरि॒ति छन्दः॑ – मैः॑ । ओजो॑ वै । वै वी॒र्यम्॑ । वी॒र्यम्॑ पृ॒ष्ठानि॑ ।  
पृ॒ष्ठानि॑ प॒शवः॑ । प॒शवश्छन्दो॑माः । 6 (50/58)

**TS 7.4.2.4 - Kramam**

छन्दो॑मा ओज॑सि । छन्दो॑मा इति॑ छन्दः॑ – माः॑ । ओज॑स्येव । ए॒व  
वी॒र्यम्॑ । वी॒र्यम्॑ प॒शुषु॑ । प॒शुषु॑ प्र॒ति । प्र॒ति तिष्ठ॑न्ति । तिष्ठ॑न्ति त्रयः॑ ।  
त्रय॑स्त्रयस्त्रि॒ञ्शाः॑ । त्रय॑स्त्रि॒ञ्शा अवस्ता॑त् । त्रय॑स्त्रि॒ञ्शा इति॑  
त्रयः॑ – त्रि॒ञ्शाः॑ । अवस्ता॑द् भवन्ति । भवन्ति॑ त्रयः॑ ।  
त्रय॑स्त्रयस्त्रि॒ञ्शाः॑ । त्रय॑स्त्रि॒ञ्शाः परस्ता॑त् । त्रय॑स्त्रि॒ञ्शा इति॑  
त्रयः॑ – त्रि॒ञ्शाः॑ । परस्ता॑न् मद्ध्ये॑ । मद्ध्ये॑ पृ॒ष्ठानि॑ । पृ॒ष्ठान्युरः॑ ।  
उ॒रो वै । वै त्रय॑स्त्रि॒ञ्शाः॑ । त्रय॑स्त्रि॒ञ्शा आ॒त्मा । त्रय॑स्त्रि॒ञ्शा इति॑  
त्रयः॑ – त्रि॒ञ्शाः॑ । आ॒त्मा पृ॒ष्ठानि॑ । पृ॒ष्ठान्या॒त्मन॑ । आ॒त्मन॑ ए॒व ।  
ए॒व तत् । तद् यज॑मानाः । यज॑मानाः श॒र्म । श॒र्म नह्य॑न्ते ।  
नह्य॑न्तेऽना॒र्त्ये॑ । अना॒र्त्ये॑ बृह॑द् रथन्तरा॒भ्याम् । बृह॑द् रथन्तरा॒भ्याम्  
य॑न्ति । बृह॑द् रथन्तरा॒भ्यामि॒ति बृह॑त् – रथन्तरा॒भ्याम् । य॑न्तीयम् ।  
इ॒यम् वा॑व । वा॒व रथ॑न्तरम् । रथ॑न्तरम॒सौ । रथ॑न्तरमि॒ति  
रथ॑म् – त॒रम् । अ॒सौ बृह॑त् । बृह॑दा॒भ्याम् । आ॒भ्यामे॒व । ए॒व य॑न्ति ।

## सप्तम काण्डे – चतुर्थः प्रश्नः (TS 7.4)

य॒न्त्यथो॑ । अथो॑ अ॒नयोः॑ । अथो॑ इत्यथो॑ । अ॒नयो॑रेव । ए॒व प्र॑ति ।  
प्र॑ति तिष्ठन्ति । तिष्ठ॑न्त्येते । ए॒ते वै । ए॒ते इत्ये॑ते । वै य॒ज्ञस्य॑ ।  
य॒ज्ञस्याञ्ज॑सायनी । अ॒ञ्जसा॑यनी सु॒ती । अ॒ञ्जसा॑यनी  
इत्यञ्ज॑सा – अ॒यनी । सु॒ती ताभ्या॑म् । सु॒ती इति॑ सु॒ती ।  
ताभ्या॑मेव । ए॒व सु॒वर्ग॑म् । 7 (50/60)

### TS 7.4.2.5 - Kramam

सु॒वर्ग॑म् लो॒कम् । सु॒वर्ग॑मिति॑ सु॒वः – ग॑म् । लो॒कम् य॑न्ति । य॒न्ति  
परा॑ञ्चः । परा॑ञ्चो वै । वा ए॒ते । ए॒ते सु॒वर्ग॑म् । सु॒वर्ग॑म् लो॒कम् ।  
सु॒वर्ग॑मिति॑ सु॒वः – ग॑म् । लो॒कम॑भ्यारोहन्ति । अ॒भ्यारो॑हन्ति ये ।  
अ॒भ्यारो॑हन्तीत्य॑भि – आ॒रोह॑न्ति । ये प॒राची॑नानि । प॒राची॑नानि  
पृ॒ष्ठानि॑ । पृ॒ष्ठान्यु॑पयन्ति । उ॒पय॑न्ति प्र॒त्यङ् । उ॒पय॑न्तीत्यु॒प – य॑न्ति ।  
प्र॒त्यङ् । क्ष॒डहः॑ । ष॒डहो॑ भवति । ष॒डह॑ इति॑ षट् – अ॒हः ।  
भव॑ति प्र॒त्यवरू॑ढ्यै । प्र॒त्यवरू॑ढ्या अथो॑ । प्र॒त्यवरू॑ढ्या इति॑  
प्र॑ति – अ॒वरू॑ढ्यै । अथो॑ प्र॒तिष्ठि॑त्यै । अथो॑ इत्यथो॑ । प्र॒तिष्ठि॑त्या  
उ॒भयोः॑ । प्र॒तिष्ठि॑त्या इति॑ प्र॑ति – स्थि॒त्यै । उ॒भयो॑र् लो॒कयोः॑ ।  
लो॒कयो॑र् ऋ॒द्ध्वा । ऋ॒द्ध्वो॑त् । उ॒त् तिष्ठ॑न्ति । तिष्ठ॑न्ति त्रि॒वृ॒तः ।

त्रिवृ॒तोऽधि॑ । त्रिवृ॒त इति॑ त्रि – वृ॒तः । अधि॑ त्रिवृ॒तम् । त्रिवृ॒तमुप॑ ।  
 त्रिवृ॒तमिति॑ त्रि – वृ॒तम् । उप॑ यन्ति । यन्ति॑ स्तोमा॒नाम् । स्तोमा॒नां॒  
 सम्प॑त्यै । सम्प॑त्यै प्र॒भवाय॑ । सम्प॑त्या इति॑ सम् – प॒त्यै । प्र॒भवाय॑  
 ज्योतिः॑ । प्र॒भवायेति॑ प्र – भ॒वाय॑ । ज्योति॑रग्नि॒ष्टोमः । अग्नि॒ष्टोमो  
 भवति॑ । अग्नि॒ष्टोम इत्यग्नि॑ – स्तोमः॑ । भव॑त्ययम् । अयम् वा॑व ।  
 वाव॑ सः । स क्षयः॑ । क्षयोऽस्मात् । अस्मा॑देव । ए॒व तेन॑ ।  
 तेन॑ क्षया॑त् । क्षया॑न् न । न यन्ति॑ । यन्ति॑ चतुर्विं॒शति॑रात्रः ।  
 चतुर्विं॒शति॑रात्रो भवति॑ । चतुर्विं॒शति॑रात्र इति॑  
 चतुर्विं॒शति॑ – रात्रः॑ । भवति॑ चतुर्विं॒शतिः॑ ।  
 चतुर्विं॒शति॑रर्द्धमा॒साः । चतुर्विं॒शति॑रिति॑ चतुः – विं॒शतिः॑ ।  
 अर्द्धमा॒साः सम्वा॑त्सरः ( ) । अर्द्धमा॒सा इत्यर्द्ध॑ – मा॒साः ।  
 सम्वा॑त्सरः सम्वा॑त्सरः । सम्वा॑त्सर इति॑ सम् – वत्सरः॑ ।  
 सम्वा॑त्सरः सु॒वर्गः॑ । सम्वा॑त्सर इति॑ सम् – वत्सरः॑ ।  
 सु॒वर्गो लो॒कः । सु॒वर्ग इति॑ सुवः – गः ।  
 लो॒कः सम्वा॑त्सरे । सम्वा॑त्सर ए॒व ।

## सप्तम काण्डे – चतुर्थः प्रश्नः (TS 7.4)

स॒म्व॑त्स॒र इति॑ स॒म् – व॒त्स॒रे । ए॒व सु॒वर्गे । सु॒वर्गे लो॒के ।  
सु॒वर्ग इति॑ सु॒वः – गे । लो॒के प्र॒ति । प्र॒ति ति॒ष्ठन्ति॑ । ति॒ष्ठन्त्यथो॑ ॥  
अथो॑ चतु॒र्विंश॑त्यक्ष॒रा । अथो॑ इत्यथो॑ । चतु॒र्विंश॑त्यक्ष॒रा गाय॑त्री ।  
चतु॒र्विंश॑त्यक्ष॒रेति॑ चतु॒र्विंश॑ति – अक्ष॒रा । गाय॑त्री गाय॑त्री ।  
गाय॑त्री ब्र॒ह्मव॑र्च॒सम् । ब्र॒ह्मव॑र्च॒सम् गाय॑त्रिया । ब्र॒ह्मव॑र्च॒समिति॑  
ब्र॒ह्म – व॒र्च॒सम् । गाय॑त्रियै॒व । ए॒व ब्र॒ह्मव॑र्च॒सम् । ब्र॒ह्मव॑र्च॒सम॑व ।  
ब्र॒ह्मव॑र्च॒समिति॑ ब्र॒ह्म – व॒र्च॒सम् । अ॒व रु॒न्धते॑ । रु॒न्धते॑ऽति॒रात्रौ॑ ।  
अ॒ति॒रात्रा॑व॒भितः॑ । अ॒ति॒रात्रा॑वि॒त्यति॑ – रा॒त्रौ । अ॒भितो॑ भ॒वतः॑ ।  
भ॒वतो॑ ब्र॒ह्मव॑र्च॒सस्य॑ । ब्र॒ह्मव॑र्च॒सस्य॑ परि॒गृही॑त्यै । ब्र॒ह्मव॑र्च॒सस्येति॑  
ब्र॒ह्म – व॒र्च॒सस्य॑ । परि॒गृही॑त्या इति॑ परि – गृ॒ही॒त्यै ॥ 8 (74/101)

(म॒नुष्य॑स्य – म॒ध्यतः॑ – प॒शव॑ – स्ता॒भ्यामे॑व – स॒व॑त्स॒र –

श्चतु॒र्विंश॑तिश्च) (A2)

### TS 7.4.3.1 - Kramam

ऋ॒क्षा वै । वा इ॒यम् । इ॒यम॑लो॒मका॑ ॥ अ॒लो॒मका॑ऽऽसीत् । आ॒सीत्  
सा । साऽका॑म॒यत॑ । अ॒का॒म॒यतौ॑ष॒धीभिः॑ । ओष॑धीभिर् वन॒स्पति॑भिः ।

ओष॑धीभि॒रित्योष॑धि - भिः । वन॑स्पतिभिः प्र । वन॑स्पतिभि॒रिति  
 वन॑स्पति - भिः । प्र जा॑येय । जा॑येयेति । इति॑ सा । सैताः ।  
 ए॒तास्त्रि॑शतम् । त्रि॑शत॒ रात्रीः॑ । रात्री॑रपश्यत् । अ॒पश्यत्॑ ततः ।  
 ततो॑ वै । वा इ॒यम् । इ॒यमोष॑धीभिः । ओष॑धीभिर् वन॑स्पतिभिः ।  
 ओष॑धीभि॒रित्योष॑धि - भिः । वन॑स्पतिभिः प्र । वन॑स्पतिभि॒रिति  
 वन॑स्पति - भिः । प्राजा॑यत । अजा॑यत ये । ये प्रजा॑कामाः ।  
 प्रजा॑कामाः प॒शुकामाः॑ । प्रजा॑कामा इति॑ प्रजा - कामाः ।  
 प॒शुकामाः॑ स्युः । प॒शुकामा॑ इति॑ प॒शु - कामाः॑ । स्युस्ते ।  
 त ए॒ताः । ए॒ता आ॑सीरन् । आ॒सीरन् प्र । प्रै॒व । ए॒व जा॑यन्ते ।  
 जा॑यन्ते प्रजया॑ । प्रजया॑ प॒शुभिः॑ । प्रज॑येति प्र - जया॑ ।  
 प॒शुभि॒रियम् । प॒शुभि॒रिति॑ प॒शु - भिः॑ । इ॒यम् वै । वा अ॑क्षुद्ध्यत् ।  
 अ॒क्षुद्ध्यत् सा । सैताम् । ए॒ताम् वि॒राजम्॑ । वि॒राज॑मपश्यत् ।  
 वि॒राज॑मिति॑ वि - राजम् । अ॒पश्यत्॑ ताम् । तामा॑त्मन् । आ॒त्मन्  
 धित्वा॑ । धित्वा॑ऽन्नाद्यम् । अ॒न्नाद्य॑मव । अ॒न्नाद्य॑मित्यन्न - अद्यम् ।  
 अ॒वारु॑न्ध । अ॒रुन्धौष॑धीः । ओष॑धीर् वन॑स्पतीन् । 9 (50/60)



**TS 7.4.3.2 - Kramam**

व॒नस्प॑तीन् प्र॒जाम् । प्र॒जाम् प॒शून् । प्र॒जामि॑ति प्र – जा॒म् ।  
 प॒शून् ते॑न । ते॒नाव॑र्द्धत । अ॒व॒र्द्धत॑ सा । सा जे॒मानम्॑ ।  
 जे॒मानम् म॑हि॒मानम् । म॑हि॒मानम॑गच्छत् । अ॒गच्छ॑द्ये । य ए॒वम् ।  
 ए॒वम् वि॒द्वाँसः॑ । वि॒द्वाँस ए॒ताः । ए॒ता आ॑सते । आ॑सते  
 वि॒राज॑म् । वि॒राज॑मे॒व । वि॒राज॑मि॒ति वि – रा॑जम् । ए॒वात्म॑न् ।  
 आ॒त्मन् धि॒त्वा । धि॒त्वाऽन्ना॑द्यम् । अ॒न्नाद्य॑म॒व ।  
 अ॒न्नाद्य॑मित्य॒न्न – अ॑द्यम् । अ॒व रु॑न्धते । रु॒न्धते॑ वर्द्ध॑न्ते । वर्द्ध॑न्ते  
 प्र॒जया॑ । प्र॒जया॑ प॒शुभिः॑ । प्र॒जये॑ति प्र – जया॑ । प॒शुभि॑र् जे॒मानम्॑ ।  
 प॒शुभि॑रि॒ति प॒शु-भिः॑ । जे॒मानम् म॑हि॒मानम् । म॑हि॒मानम् ग॑च्छन्ति ।  
 ग॑च्छन्ति ज्यो॒तिः । ज्यो॒तिर॑ति॒रात्रः॑ । अ॒ति॒रात्रो॑ भवति ।  
 अ॒ति॒रात्र इ॑त्य॒ति – रा॒त्रः । भव॑ति सु॒वर्ग॑स्य । सु॒वर्ग॑स्य लो॒कस्य॑ ।  
 सु॒वर्ग॑स्येति सु॒वः – ग॑स्य । लो॒कस्या॑नु॒ख्यात्यै॑ । अनु॒ख्यात्यै॑  
 पृ॒ष्ठ्यः । अनु॒ख्यात्या॑ इत्य॒नु – ख्या॑त्यै । पृ॒ष्ठ्यः ष॒डहः॑ । ष॒डहो॑  
 भव॑ति । ष॒डह इ॑ति षट्-अ॒हः । भव॑ति षट् । षड् वै । वा ऋ॒तवः॑ ।  
 ऋ॒तवः॑ षट् । षट् पृ॒ष्ठानि॑ । पृ॒ष्ठानि॑ पृ॒ष्ठैः । पृ॒ष्ठैरे॒व । ए॒वर्तू॑न् ।

ऋ॒तून्॒न्वारो॑हन्ति । अ॒न्वारो॑हन्त्यृ॒तुभिः॑ ।  
 अ॒न्वारो॑हन्तीत्य॒नु – आ॑रोहन्ति । ऋ॒तुभिः॑ स॒म्व॑त्स॒रम् ।  
 ऋ॒तुभि॑रित्यृ॒तु – भिः॑ । स॒म्व॑त्स॒रम् ते । स॒म्व॑त्स॒रमि॑ति  
 स॒म्व॑त्स॒रम् । ते स॒म्व॑त्स॒रे । स॒म्व॑त्स॒र ए॒व ।  
 स॒म्व॑त्स॒र इति॑ स॒म्व॑त्स॒रे । ए॒व प्र॑ति । 10 (50/63)

**TS 7.4.3.3 - Kramam**

प्र॑ति तिष्ठन्ति । तिष्ठन्ति त्रयस्त्रिं॒शात् । त्रयस्त्रिं॒शात्  
 त्रयस्त्रिं॒शम् । त्रयस्त्रिं॒शादिति॑ त्रयः-त्रिं॒शात् । त्रयस्त्रिं॒शमु॑प ।  
 त्रयस्त्रिं॒शमि॑ति त्रयः – त्रिं॒शम् । उप॑ यन्ति । यन्ति य॒ज्ञस्य॑ ।  
 य॒ज्ञस्य॑ सन्तत्यै । सन्तत्या॑ अथो॑ । सन्तत्या॑ इति॑ स॒म्व॑त्स॒रम् – तत्यै॑ ।  
 अथो॑ प्र॒जाप॑तिः । अथो॑ इत्यथो॑ । प्र॒जाप॑तिर् वै । प्र॒जाप॑तिरिति॑  
 प्र॒जा – प॑तिः । वै त्रयस्त्रिं॒शः । त्रयस्त्रिं॒शः प्र॒जाप॑तिम् ।  
 त्रयस्त्रिं॒श इति॑ त्रयः – त्रिं॒शः । प्र॒जाप॑तिमे॒व । प्र॒जाप॑तिमि॑ति  
 प्र॒जा – प॑तिम् । ए॒वा । आ र॑भन्ते । र॒भन्ते॑ प्र॑तिष्ठित्यै । प्र॑तिष्ठित्यै  
 त्रि॒णवः॑ । प्र॑तिष्ठित्या॑ इति॑ प्र॑ति – स्थित्यै॑ । त्रि॒णवो॑ भवति ।  
 त्रि॒णव इति॑ त्रि – न॒वः । भ॒वति॑ वि॒जित्यै॑ । वि॒जित्या॑ एक॒विं॒शः ।

विजित्या॑ इति॒ वि – जि॒त्यै॑ । ए॒क॒वि॒ंशो॑ भवति ।  
 ए॒क॒वि॒ंश इत्ये॑क – वि॒ंशः॑ । भ॒वति॑ प्र॒ति॒ष्ठित्यै॑ । प्र॒ति॒ष्ठित्या॑ अथो॑ ।  
 प्र॒ति॒ष्ठित्या॑ इति॒ प्र॒ति – स्थि॒त्यै॑ । अथो॑ रुच॒म् । अथो॑ इत्यथो॑ ।  
 रुच॒मे॒व । ए॒वा॒त्मन् । आ॒त्मन् द॑धते । द॒धते॑ त्रि॒वृत् । त्रि॒वृ॒द॒ग्नि॒ष्टुत् ।  
 त्रि॒वृ॒दि॒ति त्रि – वृ॒त् । अ॒ग्नि॒ष्टुद् भ॑वति । अ॒ग्नि॒ष्टु॒दि॒त्यग्नि – स्तु॒त् ।  
 भ॒वति॑ पा॒प्मान॑म् । पा॒प्मान॑मे॒व । ए॒व ते॑न । ते॒न निः॑ ।  
 निर् द॑हन्ते । द॒हन्तेऽथो॑ । अथो॑ तेजः॑ । अथो॑ इत्यथो॑ । तेजो॑ वै ।  
 वै त्रि॒वृत् । त्रि॒वृत् तेजः॑ । त्रि॒वृ॒दि॒ति त्रि – वृ॒त् । तेज॑ ए॒व ।  
 ए॒वा॒त्मन् । आ॒त्मन् द॑धते । द॒धते॑ पञ्च॒दशः॑ । पञ्च॒दश॑  
 इन्द्र॑स्तोमः । पञ्च॒दश इति॑ पञ्च – द॒शः । इन्द्र॑स्तोमो भ॑वति ।  
 इन्द्र॑स्तोम इतीन्द्र – स्तोमः॑ । भ॒वतीन्द्रि॑यम् । इन्द्रि॑यमे॒व । ए॒वा॒व ।  
 अव॑ रुन्धते । 11 (50/69)

**TS 7.4.3.4 - Kramam**

रुन्ध॑ते सप्त॒दशः॑ । सप्त॒दशो॑ भ॑वति । सप्त॒दश इति॑ सप्त – द॒शः ।  
 भ॒वत्यन्ना॑द्यस्य । अ॒न्नाद्य॑स्याव॒रुद्ध्यै॑ । अ॒न्नाद्य॑स्येत्यन्न – अ॒द्यस्य॑ ।  
 अ॒व॒रुद्ध्य॑ अथो॑ । अ॒व॒रुद्ध्य॑ इत्यव – रुद्ध्यै॑ । अथो॑ प्र ।

अथो॑ इत्यथो॑ । प्रै॒व । ए॒व तेन॑ । तेन॑ जा॒यन्ते॑ । जा॒यन्त॑ ए॒कवि॒ंशः॑ ।  
 ए॒कवि॒ंशो॑ भ॒वति॑ । ए॒कवि॒ंश इत्ये॑क – वि॒ंशः॑ । भ॒वति॑  
 प्र॒तिष्ठि॑त्यै । प्र॒तिष्ठि॑त्या अथो॑ । प्र॒तिष्ठि॑त्या इति॑ प्र॒ति – स्थि॑त्यै ।  
 अथो॑ रुच॒म् । अथो॑ इत्यथो॑ । रुच॒मे॒व । ए॒वात्म॑न् । आ॒त्मन् द॑धते ।  
 द॒धते॑ च॒तुर्वि॒ंशः॑ । च॒तुर्वि॒ंशो॑ भ॒वति॑ । च॒तुर्वि॒ंश इति॑  
 च॒तुः – वि॒ंशः॑ । भ॒वति॑ च॒तुर्वि॒ंशतिः॑ । च॒तुर्वि॒ंशति॑र॒र्द्धमा॑साः ।  
 च॒तुर्वि॒ंशति॑रिति॑ च॒तुः – वि॒ंशतिः॑ । अ॒र्द्धमा॑साः स॒म्व॑त्स॒रः ।  
 अ॒र्द्धमा॑सा इत्य॒र्द्ध – मा॑साः । स॒म्व॑त्स॒रः स॒म्व॑त्स॒रः । स॒म्व॑त्स॒र  
 इति॑ स॒म्व॑त्स॒रः । स॒म्व॑त्स॒रः सु॒वर्गः॑ । स॒म्व॑त्स॒र इति॑  
 स॒म्व॑त्स॒रः । सु॒वर्गो॑ लो॒कः । सु॒वर्ग इति॑ सु॒वः – गः॑ । लो॒कः  
 स॒म्व॑त्स॒रे । स॒म्व॑त्स॒र ए॒व । स॒म्व॑त्स॒र इति॑ स॒म्व॑त्स॒रे ।  
 ए॒व सु॒वर्गे॑ । सु॒वर्गे॑ लो॒के । सु॒वर्ग इति॑ सु॒वः – गे॑ । लो॒के प्र॒ति ।  
 प्र॒ति तिष्ठ॑न्ति । तिष्ठ॑न्त्यथो॑ । अथो॑ ए॒षः । अथो॑ इत्यथो॑ । ए॒ष वै ।  
 वै वि॒षू॒वान् । वि॒षू॒वान् वि॒षू॒वन्तः॑ । वि॒षू॒वानिति॑ वि॒षु – वान्॑ ।  
 वि॒षू॒वन्तो॑ भ॒वन्ति॑ । वि॒षू॒वन्त इति॑ वि॒षु – वन्तः॑ । भ॒वन्ति॑ ये ।

य ए॒वम् । ए॒वम् वि॒द्वा॒ऽसः । वि॒द्वा॒ऽस ए॒ताः । ए॒ता आ॒सते ।  
 आ॒सते चतुर्वि॒ं॒शात् । चतुर्वि॒ं॒शात् पृ॒ष्ठानि । चतुर्वि॒ं॒शादिति॑  
 चतुः – वि॒ं॒शात् । पृ॒ष्ठान्युप । उप॑ यन्ति । यन्ति॑ स॒म्व॒त्सरे ।  
 स॒म्व॒त्सर ए॒व । स॒म्व॒त्सर इति॑ स॒म्व॒त्सरे । ए॒व प्र॒ति॒ष्ठाय॑ ।  
 प्र॒ति॒ष्ठाय॑ दे॒वताः॑ । प्र॒ति॒ष्ठायेति॑ प्र॒ति – स्था॒य । 12 (50/71)

**TS 7.4.3.5 - Kramam**

दे॒वता॑ अ॒भ्यारो॑हन्ति । अ॒भ्यारो॑हन्ति त्रयस्त्रि॒ं॒शात् ।  
 अ॒भ्यारो॑हन्तीत्यभि – आ॒रो॒हन्ति । त्रयस्त्रि॒ं॒शात्  
 त्रयस्त्रि॒ं॒शम् । त्रयस्त्रि॒ं॒शादिति॑ त्रयः–त्रि॒ं॒शात् । त्रयस्त्रि॒ं॒शमुप॑ ।  
 त्रयस्त्रि॒ं॒शमिति॑ त्रयः–त्रि॒ं॒शम् । उप॑ यन्ति । यन्ति॑ त्रयस्त्रि॒ं॒शात् ।  
 त्रयस्त्रि॒ं॒शाद् वै । त्रयस्त्रि॒ं॒शादिति॑ त्रयः – त्रि॒ं॒शात् । वै दे॒वताः॑ ।  
 दे॒वता॑ दे॒वता॑सु । दे॒वता॑स्वे॒व । ए॒व प्र॒ति । प्र॒ति ति॒ष्ठन्ति । ति॒ष्ठन्ति  
 त्रि॒णवः॑ । त्रि॒णवो॑ भवति । त्रि॒णव॑ इति॑ त्रि – न॒वः । भव॒ती॒मे ।  
 इ॒मे वै । वै लो॒काः । लो॒कास्त्रि॒णवः॑ । त्रि॒णव॑ ए॒षु । त्रि॒णव॑ इति॑  
 त्रि – न॒वः । ए॒ष्वे॒व । ए॒व लो॒केषु॑ । लो॒केषु॑ प्र॒ति । प्र॒ति ति॒ष्ठन्ति ।  
 ति॒ष्ठन्ति॑ द्वौ । द्वावे॒कवि॒ं॒शौ । ए॒कवि॒ं॒शौ भवतः॑ ।

ए॒क॒वि॒ं॒श॒वि॒त्ये॒क – वि॒ं॒शौ । भ॒वतः॑ प्र॒ति॒ष्ठि॒त्यै ।  
 प्र॒ति॒ष्ठि॒त्या अ॒थो । प्र॒ति॒ष्ठि॒त्या इति॑ प्र॒ति – स्थि॒त्यै । अ॒थो रुच॑म् ।  
 अ॒थो इत्य॑थो । रुच॑मे॒व । ए॒वा॒त्मन् । आ॒त्मन् द॑धते । द॑धते ब॒हवः॑ ।  
 ब॒हवः॑ षोड॒शि॒नः । षोड॒शि॒नो भ॑वन्ति । भ॑वन्ति तस्मा॑त् । तस्मा॑द्  
 ब॒हवः॑ । ब॒हवः॑ प्र॒जासु॑ । प्र॒जासु॑ वृषा॒णः । प्र॒जास्वि॑ति प्र – जा॒सु ।  
 वृषा॒णो यत् । यदे॒ते । ए॒ते स्तो॒माः । स्तो॒मा व्य॑तिष॒क्ताः । व्य॑तिष॒क्ता  
 भ॑वन्ति । व्य॑तिष॒क्ता इति॑ वि – अ॒तिष॒क्ताः । भ॑वन्ति तस्मा॑त् ।  
 तस्मा॑दि॒यम् । इ॒यमोष॑धीभिः । ओष॑धीभिर् वन॒स्पति॑भिः ।  
 ओष॑धीभि॒रित्योष॑धि – भिः । वन॒स्पति॑भिर् व्य॑तिष॒क्ता ( ) ।  
 वन॒स्पति॑भि॒रिति॑ वन॒स्पति॑ – भिः । व्य॑तिष॒क्ता व्य॑तिष॒ज्यन्ते॑ ।  
 व्य॑तिष॒क्तेति॑ वि – अ॒तिष॒क्ता । 13 (50/64)

**TS 7.4.3.6 - Kramam**

व्य॑तिष॒ज्यन्ते॑ प्र॒जया॑ । व्य॑तिष॒ज्यन्त॑ इति॑ वि – अ॒तिष॒ज्यन्ते॑ । प्र॒जया॑  
 प॒शुभिः॑ । प्र॒जये॑ति प्र – जया॑ । प॒शुभि॒र्ये । प॒शुभि॒रिति॑ प॒शु-भिः॑ ।  
 य ए॒वम् । ए॒वम् वि॒द्वाँसः॑ । वि॒द्वाँस॑ ए॒ताः । ए॒ता आ॑सते ।  
 आ॑सतेऽक्लृ॒प्ताः । अ॒क्लृ॒प्ता वै । वा ए॒ते । ए॒ते सु॒वर्ग॑म् ।

सु॒व॒र्गम् लो॒कम् । सु॒व॒र्गमि॑ति सु॒वः – गम् । लो॒कम् य॑न्ति ।  
 य॒न्त्यु॒च्चा॒व॒चा॒न् । उ॒च्चा॒व॒चा॒न् हि । हि स्तो॑मान् । स्तो॑मानु॒प॒य॒न्ति ।  
 उ॒प॒य॒न्ति यत् । उ॒प॒य॒न्तीत्यु॑प – य॒न्ति । य॒दे॒ते । ए॒त ऊ॒र्ध्वाः ।  
 ऊ॒र्ध्वाः क्लृ॑प्ताः । क्लृ॑प्ताः स्तो॑माः । स्तो॑मा भ॒व॒न्ति ।  
 भ॒व॒न्ति क्लृ॑प्ताः । क्लृ॑प्ता ए॒व । ए॒व सु॒व॒र्गम् । सु॒व॒र्गम् लो॒कम् ।  
 सु॒व॒र्गमि॑ति सु॒वः-गम् । लो॒कम् य॑न्ति । य॒न्त्यु॒भयोः॑ । उ॒भयो॑रेभ्यः ।  
 ए॒भ्यो लो॒कयोः॑ । लो॒कयोः॑ क॒ल्प॒ते । क॒ल्प॒ते त्रि॒ंशत् ।  
 त्रि॒ंश॒दे॒ताः । ए॒तास्त्रि॒ंश॒दक्ष॑रा । त्रि॒ंश॒दक्ष॑रा वि॒राट् ।  
 त्रि॒ंश॒दक्ष॑रेति त्रि॒ंशत् – अ॒क्ष॒रा । वि॒राड॑न्नम् । वि॒राडि॑ति  
 वि – राट् । अ॒न्नम् वि॒राट् । वि॒राड् वि॒राजा॑ । वि॒राडि॑ति वि – राट् ।  
 वि॒राजै॑व । वि॒राजे॑ति वि – राजा॑ । ए॒वान्ना॑द्यम् । अ॒न्नाद्य॑मव ।  
 अ॒न्नाद्य॑मित्य॒न्न – अ॒द्यम् । अव॑ रु॒न्ध॒ते । रु॒न्ध॒तेऽति॑रात्रौ ।  
 अ॒ति॒रा॒त्रा॒व॒भि॒तः । अ॒ति॒रा॒त्रा॒वि॒त्य॒ति – रा॒त्रौ । अ॒भि॒तो भ॑वतः ।  
 भ॒व॒तोऽन्ना॑द्यस्य । अ॒न्नाद्य॑स्य परि॒गृ॒ही॒त्यै । अ॒न्नाद्य॑स्येत्य॒न्न-अ॒द्यस्य॑ ।

परि॑गृही॒त्या इति॑ परि॑ – गृही॒त्यै ॥ 14 (49/62)

(ओष॑धीः – सँव॑त्सर॒ एवा – ऽव॑ – प्रति॒ष्ठाय॑ – व्यति॑षक्त्यै –  
का॒त्र पञ्चा॑शच्च॑) (A3)

**TS 7.4.4.1 - Kramam**

प्र॒जाप॑तिः सु॒वर्ग॑म् । प्र॒जाप॑तिरिति॑ प्र॒जा-प॑तिः । सु॒वर्ग॑म् लो॒कम् ।  
सु॒वर्ग॑मिति॑ सु॒वः – ग॑म् । लो॒कमै॑त् । ऐ॒त् तम् । तम् दे॒वाः ।  
दे॒वा येन॑येन । येन॑येन॒ छन्द॑सा । येन॑येनेति॑ येन॑-येन॑ । छन्द॑साऽनु॑ ।  
अनु॑ प्र । प्रायु॑ञ्जत । अयु॑ञ्जत तेन॑ । तेन॑ न । नाप्नु॑वन् ।  
आप्नु॑वन् ते । त ए॒ताः । ए॒ता द्वात्रिं॑शतम् । द्वात्रिं॑शतं रा॒त्रीः ।  
रा॒त्रीरप॑श्यन् । अप॑श्यन् द्वात्रिं॑शदक्षरा । द्वात्रिं॑शदक्षराऽनु॑ष्टुक् ।  
द्वात्रिं॑शदक्षरेति॑ द्वात्रिं॑शत् – अ॒क्षरा॑ । अनु॑ष्टुगानु॑ष्टुभः ।  
अनु॑ष्टुगित्यनु॑ – स्तुक् । आनु॑ष्टुभः प्र॒जाप॑तिः ।  
आनु॑ष्टुभ इत्यानु॑ – स्तु॒भः । प्र॒जाप॑तिः स्वेन॑ । प्र॒जाप॑तिरिति॑  
प्र॒जा – प॑तिः । स्वेनै॑व । ए॒व छन्द॑सा । छन्द॑सा प्र॒जाप॑तिम् ।  
प्र॒जाप॑तिमाप्त्वा । प्र॒जाप॑तिमिति॑ प्र॒जा-प॑तिम् । आप्त्याऽभ्या॑रुह्य ।  
अ॒भ्यारु॑ह्य सु॒वर्ग॑म् । अ॒भ्यारु॑ह्येत्यभि॑ – आ॒रुह्य॑ । सु॒वर्ग॑म् लो॒कम् ।



सु॒व॒र्गमि॑ति सु॒वः – गम् । लो॒कमा॑यन् । आ॒यन्॒ ये । य ए॒वम् ।  
 ए॒वम् वि॒द्वाँ॑सः । वि॒द्वाँ॑स ए॒ताः । ए॒ता आ॑सते ।  
 आ॑सते द्वा॒त्रिं॑शत् । द्वा॒त्रिं॑शदे॒ताः । ए॒ता द्वा॒त्रिं॑शदक्षरा ।  
 द्वा॒त्रिं॑शदक्षराऽनु॒ष्टुक् । द्वा॒त्रिं॑शदक्षरेति द्वा॒त्रिं॑शत् – अ॒क्षरा ।  
 अ॒नु॒ष्टु॒गानु॑ष्टु॒भः । अ॒नु॒ष्टु॒गित्य॑नु – स्तुक् । आ॒नु॒ष्टु॒भः प्र॒जाप॑तिः ।  
 आ॒नु॒ष्टु॒भ इत्या॑नु – स्तु॒भः । प्र॒जाप॑तिः स्वे॒न । प्र॒जाप॑तिरिति  
 प्र॒जा – प॒तिः । स्वे॒नै॒व । ए॒व छ॑न्दसा । छ॒न्दसा॑ प्र॒जाप॑तिम् ।  
 प्र॒जाप॑तिमाप्त्वा । प्र॒जाप॑तिमि॒ति प्र॒जा – प॒तिम् । आ॒प्त्वा श्रि॑यम् ॥  
 श्रि॑यम् गच्छन्ति । गच्छन्ति श्रीः । 15 (50/65)

**TS 7.4.4.2 - Kramam**

श्रीर्. हि । हि म॒नु॒ष्यस्य॑ । म॒नु॒ष्यस्य॑ सु॒व॒र्गः । सु॒व॒र्गो लो॒कः ।  
 सु॒व॒र्ग इति॑ सु॒वः – गः । लो॒को द्वा॒त्रिं॑शत् । द्वा॒त्रिं॑शदे॒ताः ।  
 ए॒ता द्वा॒त्रिं॑शदक्षरा । द्वा॒त्रिं॑शदक्षराऽनु॒ष्टुक् । द्वा॒त्रिं॑शदक्षरेति  
 द्वा॒त्रिं॑शत् – अ॒क्षरा । अ॒नु॒ष्टु॒ग् वाक् । अ॒नु॒ष्टु॒गित्य॑नु – स्तुक् ।  
 वा॒गनु॑ष्टुप् । अ॒नु॒ष्टु॒प् सर्वा॑म् । अ॒नु॒ष्टु॒बित्य॑नु – स्तुप् । सर्वा॑मे॒व ।  
 ए॒व वा॑चम् ॥ वा॒चमा॑प्नुवन्ति । आ॒प्नु॒वन्ति॑ सर्वे॑ । सर्वे॑ वा॒चः ।

वा॒चो॑ व॒दि॒तारः॑ । व॒दि॒तारो॑ भवन्ति । भ॒वन्ति॑ सर्वे॑ । सर्वे॑ हि ।  
हि श्रि॒यम्॑ । श्रि॒यम् गच्छ॑न्ति । गच्छ॑न्ति ज्योतिः॑ । ज्योति॑र् गौः ।  
गौरा॑युः । आ॒यु॒रिति॑ । इति॑ त्र्य॒हाः । त्र्य॒हा भव॑न्ति । त्र्य॒हा इति॑  
त्रि - अ॒हाः । भ॒वन्ती॒यम् । इ॒यम् वा॑व । वा॒व ज्योतिः॑ ।  
ज्योति॑रन्तरि॒क्षम् । अन्तरि॑क्षम् गौः । गौ॒रसौ॑ । अ॒सावा॑युः ।  
आ॒यु॒रिमा॑न् । इ॒माने॒व । ए॒व लो॒कान् । लो॒कान॒भ्यारो॑हन्ति ।  
अ॒भ्यारो॑हन्त्यभिपूर्वम् । अ॒भ्यारो॑हन्तीत्य॒भि - आ॑रोहन्ति ।  
अ॒भिपूर्व॑म् त्र्य॒हाः । अ॒भिपूर्व॑मित्य॒भि - पूर्॒वम् । त्र्य॒हा भव॑न्ति ।  
त्र्य॒हा इति॑ त्रि - अ॒हाः । भ॒वन्त्य॒भिपूर्व॑म् । अ॒भिपूर्व॑मे॒व ।  
अ॒भिपूर्व॑मित्य॒भि - पूर्॒वम् । ए॒व सु॒वर्गम् । सु॒वर्गम् लो॒कम् ।  
सु॒वर्गमि॑ति सु॒वः - ग॒म् । लो॒कम॒भ्यारो॑हन्ति । अ॒भ्यारो॑हन्ति  
बृ॒हद् रथ॑न्तरा॒भ्याम्॑ । अ॒भ्यारो॑हन्तीत्य॒भि - आ॑रोहन्ति ।  
बृ॒हद् रथ॑न्तरा॒भ्याम्॑ य॒न्ति ।  
बृ॒हद् रथ॑न्तरा॒भ्यामि॑ति बृ॒हत्-रथ॑न्तरा॒भ्याम्॑ । य॒न्ती॒यम् । 16 (50/62)

**TS 7.4.4.3 - Kramam**

इ॒यम् वा॑व । वा॒व रथ॑न्तरम् । रथ॑न्तरमसौ । रथ॑न्तरमि॒ति  
रथ॑म् – त॒रम् । अ॒सौ बृ॒हत् । बृ॒हदा॒भ्याम् । आ॒भ्यामे॒व । ए॒व य॑न्ति ।  
य॒न्त्यथो॑ । अथो॑ अ॒नयोः॑ । अथो॑ इत्यथो॑ । अ॒नयो॑रे॒व । ए॒व प्र॑ति ।  
प्र॑ति ति॒ष्ठन्ति । ति॒ष्ठन्त्ये॒ते । ए॒ते वै । ए॒ते इत्ये॒ते । वै य॑ज्ञस्य ।  
य॑ज्ञस्याञ्ज॒साय॑नी । अ॒ञ्जसा॑यनी सु॒ती । अ॒ञ्जसा॑यनी  
इत्यञ्ज॒सा-अ॑यनी । सु॒ती ता॒भ्याम् । सु॒ती इति॑ सु॒ती । ता॒भ्यामे॒व ।  
ए॒व सु॒वर्ग॑म् । सु॒वर्ग॑म् लो॒कम् । सु॒वर्ग॑मि॒ति सु॒वः – ग॑म् । लो॒कम्  
य॑न्ति । य॒न्ति प॑राञ्चः । प॑राञ्चो॒ वै । वा ए॒ते । ए॒ते सु॒वर्ग॑म् ।  
सु॒वर्ग॑म् लो॒कम् । सु॒वर्ग॑मि॒ति सु॒वः – ग॑म् । लो॒कम॒भ्यारो॑हन्ति ।  
अ॒भ्यारो॑हन्ति ये । अ॒भ्यारो॑हन्तीत्य॒भि – आ॑रोहन्ति । ये प॑राचः ।  
प॑राचः त्र्य॒हान् । त्र्य॒हानु॑पयन्ति । त्र्य॒हानि॑ति त्रि – अ॒हान् । उ॒पय॑न्ति  
प्र॒त्यङ् । उ॒पय॑न्तीत्यु॒प – य॑न्ति । प्र॒त्यङ् त्र्य॒हः । त्र्य॒हो भ॑वति ।  
त्र्य॒ह इति॑ त्रि – अ॒हः । भ॑वति प्र॒त्यवरू॑ढ्यै । प्र॒त्यवरू॑ढ्या अथो॑ ।  
प्र॒त्यवरू॑ढ्या इति॑ प्र॒ति – अ॒वरू॑ढ्यै । अथो॑ प्र॒तिष्ठि॑त्यै ।  
अथो॑ इत्यथो॑ । प्र॒तिष्ठि॑त्या उ॒भयोः॑ । प्र॒तिष्ठि॑त्या इति॑ प्र॒ति – स्ति॒त्यै ।

उ॒भयो॑र् लो॒कयोः॑ । लो॒कयो॑र् ऋ॒द्ध्वा । ऋ॒द्ध्वो॑त् ।  
उत् ति॒ष्ठन्ति॑ । ति॒ष्ठन्ति॑ द्वा॒त्रिं॒शत् । द्वा॒त्रिं॒शदे॒ताः । ए॒तास्ता॑साम् ।  
ता॒साम् याः॑ । यास्त्रिं॒शत् । त्रिं॒शत् त्रिं॒शद॑क्षरा ( ) । त्रिं॒शद॑क्षरा  
वि॒राट् । त्रिं॒शद॑क्षरेति त्रिं॒शत् - अ॒क्षरा॑ । वि॒राडन्न॑म् । वि॒राडिति॑  
वि - राट् । अन्न॑म् वि॒राट् । वि॒राड् वि॒राजा॑ । वि॒राडिति॑ वि - राट् ।  
वि॒राजै॒व । वि॒राजे॑ति वि - राजा॑ । ए॒वाऽन्ना॑द्यम् । अ॒न्नाद्य॑मव ।  
अ॒न्नाद्य॑मित्यन्न - अद्य॑म् । अव॑ रु॒न्धते॑ । रु॒न्धते॑ ये । ये द्वे ।  
ये इति॑ ये । द्वे अ॒हो॒रा॒त्रे । द्वे इति॑ द्वे । अ॒हो॒रा॒त्रे ए॒व । अ॒हो॒रा॒त्रे  
इत्य॑हः - रा॒त्रे । ए॒व ते । ते उ॒भाभ्या॑म् । ते इति॑ ते । उ॒भाभ्या॑  
रू॒पाभ्या॑म् । रू॒पाभ्या॑ सु॒वर्ग॑म् । सु॒वर्ग॑म् लो॒कम् । सु॒वर्ग॑मिति॑  
सु॒वः - गम् । लो॒कम् य॑न्ति । य॒न्त्यति॑रात्रौ । अ॒तिरा॑त्राव॒भितः॑ ।  
अ॒तिरा॑त्रावित्यति - रात्रौ । अ॒भितो॑ भवतः । भवतः॑ परि॒गृही॑त्यै ।  
परि॒गृही॑त्या इति॑ परि - गृही॑त्यै ॥ 17 (72/97)

(गच्छन्ति - यन्ति - त्रिं॒शद॑क्षरा - द्वाविं॒शति॑श्च) (A4)

**TS 7.4.5.1 - Kramam**

द्वे वाव । द्वे इति द्वे । वाव देवसत्रे । देवसत्रे द्वादशाहः ।  
 देवसत्रे इति देव – सत्रे । द्वादशाहश्च । द्वादशाह इति  
 द्वादश – अहः । चैव । एव त्रयस्त्रिंशदहः । त्रयस्त्रिंशदहश्च ।  
 त्रयस्त्रिंशदह इति त्रयस्त्रिंशत् – अहः । च ये । य एवम् ।  
 एवम् विद्वांसः । विद्वांसस्त्रयस्त्रिंशदहम् ।  
 त्रयस्त्रिंशदहमासते । त्रयस्त्रिंशदहमिति त्रयस्त्रिंशत् – अहम् ।  
 आसते साक्षात् । साक्षादेव । साक्षादिति स-अक्षात् । एव देवताः ।  
 देवता अभ्यारोहन्ति । अभ्यारोहन्ति यथा ।  
 अभ्यारोहन्तीत्यभि-आरोहन्ति । यथा खलु । खलु वै । वै श्रेयान् ।  
 श्रेयानभ्यारूढः । अभ्यारूढः कामयते । अभ्यारूढ  
 इत्यभि – आरूढः । कामयते तथा । तथा करोति । करोति यदि ।  
 यद्यवविद्ध्यति । अवविद्ध्यति पापीयान् ।  
 अवविद्ध्यतीत्यव – विद्ध्यति । पापीयान् भवति । भवति यदि ।  
 यदि न । नावविद्ध्यति । अवविद्ध्यति सदृङ् ।  
 अवविद्ध्यतीत्यव – विद्ध्यति । सदृङ् ये । सदृङ्ङिति स – दृङ् ।

य ए॒वम् । ए॒वम् वि॒द्वा॒ऽसः । वि॒द्वा॒ऽस॒स्त्रय॒स्त्रि॒ऽश॒द॒हम् ।  
 त्रय॒स्त्रि॒ऽश॒द॒हमा॒सते । त्रय॒स्त्रि॒ऽश॒द॒हमि॒ति त्रय॒स्त्रि॒ऽश॒त्-अ॒हम् ।  
 आ॒सते॒ वि । वि पा॒प्मना॑ । पा॒प्मना॒ भ्रातृ॒व्येण॑ । भ्रातृ॒व्येणा॑ ।  
 आ॒ वर्त॑न्ते । वर्त॑न्तेऽह॒र्भाजः॑ । अ॒हर्भा॒जो वै । अ॒हर्भा॒ज  
 इ॒त्यहः॑ - भा॒जः । वा ए॒ताः । ए॒ता दे॒वाः । दे॒वा अ॒ग्रे । अ॒ग्र आ ।  
 आ॒ऽहर॑न् । अ॒हर॑न्तः । 18 (50/63)

**TS 7.4.5.2 - Kramam**

अ॒हरे॒कः । ए॒कोऽभ॑जत । अ॒भज॑ताहः । अ॒हरे॒कः । ए॒क॒स्ताभिः॑ ।  
 ताभि॒र् वै । वै ते । ते प्र॒बाहु॑क् । प्र॒बाहु॑गार्द॒ध्नुव॑न् । प्र॒बाहु॑गि॒ति  
 प्र - बा॒हुक् । आ॒र्द॒ध्नुव॑न् ये । य ए॒वम् । ए॒वम् वि॒द्वा॒ऽसः ।  
 वि॒द्वा॒ऽस॒स्त्रय॒स्त्रि॒ऽश॒द॒हम् । त्रय॒स्त्रि॒ऽश॒द॒हमा॒सते ।  
 त्रय॒स्त्रि॒ऽश॒द॒हमि॒ति त्रय॒स्त्रि॒ऽश॒त् - अ॒हम् । आ॒सते॒ सर्वे॑ ।  
 सर्व॑ ए॒व । ए॒व प्र॒बाहु॑क् । प्र॒बाहु॑गृद॒ध्नुव॑न्ति । प्र॒बाहु॑गि॒ति  
 प्र - बा॒हुक् । ऋ॒द॒ध्नुव॑न्ति सर्वे॑ । सर्वे॑ ग्रा॒मणी॑यम् । ग्रा॒मणी॑यम् प्र ।  
 ग्रा॒मणी॑यमि॒ति ग्रा॒म - नी॒यम् । प्रा॒प्नुव॑न्ति । आ॒प्नुव॑न्ति प॒ञ्चाहाः॑ ।  
 प॒ञ्चाहा॑ भव॑न्ति । प॒ञ्चाहा॑ इति प॒ञ्च - अ॒हाः । भव॑न्ति प॒ञ्च ।

## सप्तम काण्डे – चतुर्थः प्रश्नः (TS 7.4)

पञ्च॒ वै । वा ऋ॒तवः॑ । ऋ॒तवः॑ सम्॒व॒त्स॒रः । सम्॒व॒त्स॒र ऋ॒तुषु॑ ।  
सम्॒व॒त्स॒र इति॑ सम् – व॒त्स॒रः । ऋ॒तुष्वे॒व । ए॒व सम्॒व॒त्स॒रे ।  
सम्॒व॒त्स॒रे प्र॒ति । सम्॒व॒त्स॒र इति॑ सम् – व॒त्स॒रे । प्र॒ति तिष्ठ॑न्ति ।  
तिष्ठ॑न्त्यथो॑ । अथो॑ पञ्चाक्ष॒रा । अथो॑ इत्यथो॑ । पञ्चाक्ष॒रा प॒ङ्क्तिः॑ ।  
पञ्चाक्ष॒रेति॑ पञ्च – अक्ष॒रा । प॒ङ्क्तिः॑ पाङ्क्तः॑ । पाङ्क्तो॑ य॒ज्ञः ।  
य॒ज्ञो य॒ज्ञम् । य॒ज्ञमे॒व । ए॒वाव॑ । अ॒व रु॒न्धते॑ । रु॒न्धते॑ त्रीणि॑ ।  
त्री॒ण्याश्चि॑नानि । आ॒श्चि॒नानि॑ भवन्ति । भ॒वन्ति॑ त्रयः॑ । त्रय॑ इ॒मे ।  
इ॒मे लो॒काः । लो॒का ए॒षु । ए॒ष्वे॒व । 19 (50/59)

### TS 7.4.5.3 - Kramam

ए॒व लो॒केषु॑ । लो॒केषु॑ प्र॒ति । प्र॒ति तिष्ठ॑न्ति । तिष्ठ॑न्त्यथो॑ । अथो॑  
त्रीणि॑ । अथो॑ इत्यथो॑ । त्रीणि॑ वै । वै य॒ज्ञस्य॑ । य॒ज्ञस्यै॑न्द्रि॒याणि॑ ।  
इन्द्रि॒याणि॑ तानि॑ । तान्ये॒व । ए॒वाव॑ । अ॒व रु॒न्धते॑ । रु॒न्धते॑ वि॒श्वजि॑त् ।  
वि॒श्वजि॑द् भवति । वि॒श्वजि॑दिति॑ वि॒श्व – जि॑त् । भ॒वत्य॑न्नाद्यस्य॑ ।  
अ॒न्नाद्य॑स्या॒वरु॑द्ध्यै । अ॒न्नाद्य॑स्येत्य॒न्न – अ॒द्यस्य॑ । अ॒वरु॑द्ध्यै स॒र्वपृ॑ष्ठः ।  
अ॒वरु॑द्ध्या इत्य॑व – रु॒द्ध्यै । स॒र्वपृ॑ष्ठो भवति । स॒र्वपृ॑ष्ठ इति॑  
स॒र्व – पृ॑ष्ठः । भ॒वति॑ स॒र्वस्य॑ । स॒र्वस्या॑भिजि॒त्यै ।

अ॒भिजि॑त्यै॒ वाक् । अ॒भिजि॑त्या॒ इत्य॒भि – जि॒त्यै॒ । वाग् वै ।  
 वै द्वा॒द॒शा॒हः । द्वा॒द॒शा॒हो॒ यत् । द्वा॒द॒शा॒ह इति॑ द्वा॒द॒श – अ॒हः ।  
 यत् पु॒रस्ता॑त् । पु॒रस्ता॑द् द्वा॒द॒शा॒हम् । द्वा॒द॒शा॒हमु॒पेयुः॑ । द्वा॒द॒शा॒हमि॑ति  
 द्वा॒द॒श – अ॒हम् । उ॒पेयु॑रना॒प्ताम् । उ॒पेयु॑रित्यु॒प – इ॒युः । अना॒प्ताम्  
 वा॒चम् । वा॒चमु॒प । उ॒पेयुः॑ । इ॒युरु॒पदा॑सु॒का । उ॒पदा॑सु॒कैषाम्॑ ।  
 उ॒पदा॑सु॒केत्यु॒प – दा॑सु॒का । ए॒षाम् वा॑क् । वा॒ख् स्या॑त् ।  
 स्या॒दुप॑रि॒ष्ठात् । उ॒परि॑ष्ठाद् द्वा॒द॒शा॒हम् । द्वा॒द॒शा॒हमु॒प । द्वा॒द॒शा॒हमि॑ति  
 द्वा॒द॒श-अ॒हम् । उ॒प य॑न्ति । य॒न्त्या॒प्ताम् । आ॒प्तामे॒व । ए॒व वा॑चम् ।  
 वा॒चमु॒प । उ॒प य॑न्ति । य॒न्ति तस्मा॑त् । तस्मा॑दु॒परि॑ष्ठात् । उ॒परि॑ष्ठाद्  
 वा॒चा । वा॒चा व॑दामः । व॒दामो॒ऽवा॒न्तर॑म् । अ॒वा॒न्तर॑म् वा॑ ।  
 अ॒वा॒न्तर॑मित्य॒व – अ॒न्तर॑म् । 20 (50/62)

**TS 7.4.5.4 - Kramam**

वै द॒शरा॑त्रेण । द॒शरा॑त्रेण प्र॒जाप॑तिः । द॒शरा॑त्रेणेति॑ द॒श – रा॑त्रेण ।  
 प्र॒जाप॑तिः प्र॒जाः । प्र॒जाप॑तिरिति॑ प्र॒जा – प॑तिः । प्र॒जा अ॑सृजत ।  
 प्र॒जा इति॑ प्र – जाः । अ॒सृज॑त यत् । यद् द॒शरा॑त्रः । द॒शरा॑त्रो  
 भ॑वति । द॒शरा॑त्र इति॑ द॒श – रा॑त्रः । भ॑वति प्र॒जाः । प्र॒जा ए॒व ।



## सप्तम काण्डे – चतुर्थः प्रश्नः (TS 7.4)

प्र॒जा इति॑ प्र-जाः । ए॒व तत् । तद् यज॑मानाः । यज॑मानाः सृज॑न्ते ।  
सृज॑न्त ए॒ताम् । ए॒ता॒ ह॒ । ह॒ वै । वा उ॒दङ्कः॑ । उ॒दङ्कः॑  
शौ॒ल्बा॒यनः॑ । शौ॒ल्बा॒यनः॑ स॒त्रस्य॑ । स॒त्रस्य॑र्द्धिम् । ऋ॒द्धि॒मुवाच॑ ।  
उवा॒च यत् । यद् द॒शरा॒त्रः । द॒शरा॒त्रो यत् । द॒शरा॒त्र इति॑  
दश - रा॒त्रः । यद् द॒शरा॒त्रः । द॒शरा॒त्रो भव॑ति । द॒शरा॒त्र इति॑  
दश - रा॒त्रः । भव॑ति स॒त्रस्य॑ । स॒त्रस्य॑र्द्ध्यै । ऋ॒द्ध्या अथो॑ ।  
अथो॑ यत् । अथो॑ इत्यथो॑ । यदे॒व । ए॒व पूर्वे॑षु । पूर्वे॑ष्वह॒स्सु ।  
अह॒स्सु विलो॑म । अह॒स्स्वित्यहः॑ - सु । विलो॑म क्रि॒यते॑ ।  
विलो॑मेति॒ वि - लो॒म । क्रि॒यते॒ तस्य॑ । तस्यै॒व । ए॒वैषा॑ ।  
ए॒षा शान्तिः॑ । शान्ति॑र् द॒व्यनी॒काः । द॒व्यनी॒का वै । द॒व्यनी॒का  
इति॑ द्वि - अ॒नीकाः॑ । वा ए॒ताः । ए॒ता रा॒त्रयः॑ । रा॒त्रयो॑ यज॑मानाः ।  
यज॑माना वि॒श्वजि॑त् । वि॒श्वजि॑त् स॒ह । वि॒श्वजि॑दिति॒ विश्व॑ - जि॒त् ।  
सहा॑तिरा॒त्रेण॑ । अ॒तिरा॒त्रेण॑ पूर्वाः॑ । अ॒तिरा॒त्रेणे॑त्यति - रा॒त्रेण॑ । पूर्वाः॑  
षोड॑श । षोड॑श स॒ह ( ) । सहा॑तिरा॒त्रेण॑ । अ॒तिरा॒त्रेणो॑त्तराः॑ ।  
अ॒तिरा॒त्रेणे॑त्यति - रा॒त्रेण॑ । उत्तराः॑ षोड॑श । उत्तरा॑ इत्युत् - तराः॑ ।

षोड॑श॒ ये । य॒ ए॒वम् । ए॒वम् वि॒द्वा॒ऽसः । वि॒द्वा॒ऽस॒स्त्रय॑स्त्रि॒ऽश॒द॒हम् ।  
 त्रय॑स्त्रि॒ऽश॒द॒हमा॑सते । त्रय॑स्त्रि॒ऽश॒द॒हमि॑ति त्रय॑स्त्रि॒ऽश॒त् – अ॒हम् ।  
 आ॒स॒त आ । ऐ॒षाम् । ए॒षाम् द॒व्यनी॑का । द॒व्यनी॑का प्र॒जाः ।  
 द॒व्यनी॑केति॒ द्वि – अ॒नीका । प्र॒जा जा॑यते । प्र॒जेति॑ प्र – जाः ।  
 जा॑यतेऽति॒रात्रौ । अ॒तिरा॑त्राव॒भितः । अ॒तिरा॑त्रावि॒त्यति – रा॒त्रौ ।  
 अ॒भितो॑ भवतः । भवतः॑ परि॒गृही॑त्यै । परि॒गृही॑त्या इति॒  
 परि – गृही॑त्यै ॥ 21 (67/86)

(अ॒हर– त्रे॒ष्व – वा॒न्तर॑ – षोड॑श॒ सह – स॒प्तद॑श च) (A5)

**TS 7.4.6.1 - Kramam**

आ॒दि॒त्या अ॒काम॑यन्त । अ॒काम॑यन्त सु॒वर्ग॑म् । सु॒वर्ग॑म् लो॒कम् ।  
 सु॒वर्ग॑मि॒ति सु॒वः – गम् । लो॒कमि॑याम । इ॒यामे॑ति । इति॒ ते ।  
 ते सु॒वर्ग॑म् । सु॒वर्ग॑म् लो॒कम् । सु॒वर्ग॑मि॒ति सु॒वः – गम् ।  
 लो॒कम् न । न प्र । प्रा॒जा॒नन् । अ॒जा॒नन् न । न सु॒वर्ग॑म् । सु॒वर्ग॑म्  
 लो॒कम् । सु॒वर्ग॑मि॒ति सु॒वः – गम् । लो॒कमा॑यन् । आ॒यन् ते ।  
 त ए॒तम् । ए॒त॑ ष॒ट्त्रि॒ऽश॒द्रा॒त्रम् । ष॒ट्त्रि॒ऽश॒द्रा॒त्रम॑पश्यन् ।  
 ष॒ट्त्रि॒ऽश॒द्रा॒त्रमि॑ति ष॒ट्त्रि॒ऽश॒त् – रा॒त्रम् । अ॒प॒श्यन् तम् । तमा ।

## सप्तम काण्डे – चतुर्थः प्रश्नः (TS 7.4)

आ॒ऽहरन् । अ॒हरन् तेन॑ । तेना॑यजन्त । अ॒यजन्त॑ ततः । ततो॑ वै ।  
वै ते । ते सु॒वर्गम् । सु॒वर्गम् लो॒कम् । सु॒वर्गमि॑ति सुवः – गम् ।  
लो॒कम् प्र । प्रा॒जानन् । अ॒जानन्त् सु॒वर्गम् । सु॒वर्गम् लो॒कम् ।  
सु॒वर्गमि॑ति सुवः – गम् । लो॒कमा॑यन् । आ॒यन् ये । य ए॒वम् ।  
ए॒वम् वि॒द्वाँसः । वि॒द्वाँसः षट्त्रिं॑शद्ग्रा॒त्रम् ।  
षट्त्रिं॑शद्ग्रा॒त्रमा॑सते । षट्त्रिं॑शद्ग्रा॒त्रमि॑ति षट्त्रिं॑शत् – रा॒त्रम् ।  
आ॑सते सु॒वर्गम् । सु॒वर्गमे॒व । सु॒वर्गमि॑ति सुवः – गम् ।  
ए॒व लो॒कम् । लो॒कम् प्र । प्र जा॑नन्ति । जा॒नन्ति सु॒वर्गम् ।  
सु॒वर्गम् लो॒कम् । सु॒वर्गमि॑ति सुवः – गम् । लो॒कम् य॑न्ति ।  
य॒न्ति ज्यो॑तिः । ज्यो॑तिरति॒रात्रः । अ॒ति॒रात्रो भ॑वति ।  
अ॒ति॒रात्र इ॑त्यति – रा॒त्रः । 22 (50/60)

### **TS 7.4.6.2 - Kramam**

भव॑ति ज्यो॑तिः । ज्यो॑तिरे॒व । ए॒व पु॒रस्ता॑त् । पु॒रस्ता॑द् दध॑ते ।  
दध॑ते सु॒वर्गस्य॑ । सु॒वर्गस्य॑ लो॒कस्य॑ । सु॒वर्गस्ये॑ति सुवः – गस्य॑ ।  
लो॒कस्यानु॑ख्यात्यै । अनु॑ख्यात्यै षड॒हाः । अनु॑ख्यात्या  
इत्यनु॑ – ख्या॒त्यै । षड॒हा भ॑वन्ति । षड॒हा इति॑ षट् – अ॒हाः ।

भवन्ति॑ षट् । षड्॑ वै । वा ऋ॒तवः॑ । ऋ॒तव॑ ऋ॒तुषु॑ । ऋ॒तुष्वे॒व ।  
 ए॒व प्र॒ति । प्र॒ति ति॒ष्ठन्ति॑ । ति॒ष्ठन्ति॑ च॒त्वारः॑ । च॒त्वारो॑ भवन्ति ।  
 भवन्ति॑ च॒तस्रः॑ । च॒तस्रो॑ दि॒शः । दि॒शो दि॒क्षु । दि॒क्ष्वे॒व । ए॒व प्र॒ति ।  
 प्र॒ति ति॒ष्ठन्ति॑ । ति॒ष्ठन्त्य॑स॒त्रम् । अ॒स॒त्रम् वै॑ । वा ए॒तत् । ए॒तद् यत् ।  
 यद॑छ॒न्दो॒मम् । अ॒छ॒न्दो॒मम् य॑त् । अ॒छ॒न्दो॒ममि॒त्य॒छ॒न्दः – मम् ।  
 यच् छ॒न्दो॒माः । छ॒न्दो॒मा भव॑न्ति । छ॒न्दो॒मा इति॑ छ॒न्दः – माः ।  
 भव॑न्ति ते॒न । ते॒न स॒त्रम् । स॒त्रम् दे॒वताः॑ । दे॒वता॑ ए॒व । ए॒व पृ॒ष्ठैः ।  
 पृ॒ष्ठैर॒व । अ॒व रु॒न्धते॑ । रु॒न्धते॑ प॒शून् । प॒शून् छ॒न्दो॒मैः ।  
 छ॒न्दो॒मैरो॒जः । छ॒न्दो॒मैरि॒ति छ॒न्दः – मैः॑ । ओ॒जो वै॑ । वै वी॒र्य॑म् ।  
 वी॒र्य॑म् पृ॒ष्ठानि॑ । पृ॒ष्ठानि॑ प॒शवः॑ । प॒शवश्छ॒न्दो॒माः । छ॒न्दो॒मा ओ॒जसि॑ ।  
 छ॒न्दो॒मा इति॑ छ॒न्दः – माः॑ । ओ॒जस्ये॒व ( ) । ए॒व वी॒र्य॑म् । 23 (50/57)

**TS 7.4.6.3 - Kramam**

वी॒र्य॑ प॒शुषु॑ । प॒शुषु॑ प्र॒ति । प्र॒ति ति॒ष्ठन्ति॑ । ति॒ष्ठन्ति॑ षट्॒त्रिं॒शद्॒रात्रः॑ ।  
 षट्॒त्रिं॒शद्॒रात्रो॑ भवति । षट्॒त्रिं॒शद्॒रात्र इति॑ षट्॒त्रिं॒शत् – रा॒त्रः ।  
 भव॑ति षट्॒त्रिं॒शद॑क्षरा । षट्॒त्रिं॒शद॑क्षरा बृ॒हती॑ । षट्॒त्रिं॒शद॑क्षरेति॒  
 षट्॒त्रिं॒शत् – अ॒क्षरा॑ । बृ॒हती॑ बा॒र्हताः॑ । बा॒र्हताः॑ प॒शवः॑ ।

## सप्तम काण्डे – चतुर्थः प्रश्नः (TS 7.4)

प॒श॒वो बृ॒ह॒त्या । बृ॒ह॒त्यै॒व । ए॒व प॒शून् । प॒शून्॒व । अ॒व रु॒न्ध॒ते ।  
रु॒न्ध॒ते बृ॒ह॒ती । बृ॒ह॒ती छ॒न्द॒साम् । छ॒न्द॒सा॒ञ्च स्वा॒रा॒ज्यम् ॥  
स्वा॒रा॒ज्य॒मा॒श्नु॒त । स्वा॒रा॒ज्य॒मि॒ति स्व॒-रा॒ज्यम् । आ॒श्नु॒ता॒श्नु॒वते ॥  
अ॒श्नु॒वते स्वा॒रा॒ज्यम् । स्वा॒रा॒ज्यम् 'ये । स्वा॒रा॒ज्य॒मि॒ति  
स्व - रा॒ज्यम् । य ए॒वम् । ए॒वम् 'वि॒द्वा॒ञ्सः । वि॒द्वा॒ञ्सः  
षट्त्रि॒ंशद् रा॒त्रम् । षट्त्रि॒ंशद् रा॒त्रमा॒स॒ते । षट्त्रि॒ंशद् रा॒त्रमि॒ति  
षट्त्रि॒ंशत् - रा॒त्रम् । आ॒स॒ते सु॒व॒र्गम् । सु॒व॒र्गमे॒व । सु॒व॒र्गमि॒ति  
सु॒वः - ग॒म् । ए॒व लो॒कम् । लो॒कम् 'य॒न्ति । य॒न्त्य॒ति॒रा॒त्रौ ।  
अ॒ति॒रा॒त्रा॒व॒भि॒तः । अ॒ति॒रा॒त्रा॒वि॒त्य॒ति - रा॒त्रौ । अ॒भि॒तो भ॒वतः ।  
भ॒वतः सु॒व॒र्गस्य॑ । सु॒व॒र्गस्य॑ लो॒कस्य॑ । सु॒व॒र्गस्ये॒ति सु॒वः - ग॒स्य॑ ।  
लो॒कस्य॑ परि॒गृ॒ही॒त्यै । परि॒गृ॒ही॒त्या इति॑ परि - गृ॒ही॒त्यै ॥ 24

(36/44) (अ॒ति॒रा॒त्र - ओ॒ज॒स्ये॒व - षट्त्रि॒ंशच्च॑) (A6)

### TS 7.4.7.1 - Kramam

व॒सि॒ष्ठो ह॒त॒पु॒त्रः । ह॒त॒पु॒त्रोऽका॒म॒य॒त । ह॒त॒पु॒त्र इति॑ ह॒त - पु॒त्रः ।  
अ॒का॒म॒य॒त वि॒न्दे॒य । वि॒न्दे॒य प्र॒जाम् । प्र॒जाम॒भि । प्र॒जामि॒ति  
प्र - जा॒म् । अ॒भि सौ॒दा॒सान् । सौ॒दा॒सान् भ॒वे॒यम् । भ॒वे॒यमि॒ति ।

इति॑ सः । स ए॒तम् । ए॒तमे॑कस्मान्नपञ्चा॒शम् ।

ए॒कस्मा॑न्नपञ्चा॒शम॑पश्यत् ।

ए॒कस्मा॑न्नपञ्चा॒शमित्ये॑कस्मात् - नपञ्चा॒शम् । अ॒पश्य॑त् तम् ।

तमा॑ । आ॒ऽहर॑त् । अ॒हर॑त् तेन॑ । तेना॑यजत । अ॒यज॑त ततः॑ ।

ततो॑ वै । वै सः । सोऽवि॑न्दत । अवि॑न्दत प्र॒जाम् । प्र॒जाम॑भि ।

प्र॒जामि॑ति प्र - जा॒म् । अ॒भि सौ॑दा॒सान् । सौ॒दा॒सान॑भवत् । अ॒भव॑द्

ये । य ए॒वम् । ए॒वम् वि॒द्वाँ॑सः । वि॒द्वाँ॑स ए॒कस्मा॑न्नपञ्चा॒शम् ।

ए॒कस्मा॑न्नपञ्चा॒शमा॑सते ।

ए॒कस्मा॑न्नपञ्चा॒शमित्ये॑कस्मात् - नपञ्चा॒शम् । आ॑सते वि॒न्दन्ते॑ ।

वि॒न्दन्ते॑ प्र॒जाम् । प्र॒जाम॑भि । प्र॒जामि॑ति प्र - जा॒म् । अ॒भि

भ्रा॑तृव्यान् । भ्रा॑तृव्यान् भवन्ति । भ॒वन्ति॑ त्रयः॑ । त्रय॑स्त्रिवृ॒तः ।

त्रि॒वृ॒तो॑ऽग्नि॒ष्टो॒माः । त्रि॒वृ॒त इति॑ त्रि - वृ॒तः । अ॒ग्नि॒ष्टो॒मा भ॑वन्ति ।

अ॒ग्नि॒ष्टो॒मा इत्य॑ग्नि - स्तो॒माः । भ॑वन्ति वज्र॒स्य । वज्र॒स्यै॒व ।

ए॒व मु॒खम् । मु॒खँ॑ सम् । स॒ँ श्य॑न्ति । श्य॑न्ति द॒श ।

द॒श पञ्च॒द॒शाः । पञ्च॒द॒शा भ॑वन्ति । पञ्च॒द॒शा इति॑  
 पञ्च – द॒शाः । भ॑वन्ति पञ्च॒द॒शः । पञ्च॒द॒शो वज्रः॑ ।  
 पञ्च॒द॒श इति॑ पञ्च – द॒शः । वज्रो॑ वज्रम् । 25 (50/60)

**TS 7.4.7.2 - Kramam**

वज्रमे॒व । ए॒व भ्रातृ॑व्येभ्यः । भ्रातृ॑व्येभ्यः प्र । प्र ह॑रन्ति । ह॒रन्ति  
 षोड॒शि॒मत् । षोड॒शि॒मद् द॒शम॑म् । षोड॒शि॒मदिति॑ षोड॒शि – मत् ।  
 द॒शम॑महः । अ॒हर् भ॑वति । भ॒वति॑ वज्र॑ । वज्र॑ ए॒व । ए॒व वी॒र्यम्॑ ।  
 वी॒र्यम् द॑धति । द॒धति॑ द्वा॒द॒श । द्वा॒द॒श स॒प्तद॒शाः । स॒प्तद॒शा  
 भ॑वन्ति । स॒प्तद॒शा इति॑ स॒प्त – द॒शाः । भ॑वन्त्यन्नाद्य॑स्य ।  
 अ॒न्नाद्य॑स्याव॒रुद्ध्यै॑ । अ॒न्नाद्य॑स्येत्यन्न॑-अद्य॑स्य । अ॒व॒रुद्ध्य॑ अथो॑ ।  
 अ॒व॒रुद्ध्य॑ इत्य॒व – रुद्ध्यै॑ । अथो॑ प्र । अथो॑ इत्यथो॑ । प्रै॒व ।  
 ए॒व तैः॑ । तैर् जा॑यन्ते । जा॒यन्ते॑ पृ॒ष्ठ्यः । पृ॒ष्ठ्यः षड॑हः । षड॑हो  
 भ॑वति । षड॑ह इति॑ षट्-अ॒हः । भ॑वति॑ षट् । षड् वै । वा ऋ॒तवः॑ ।  
 ऋ॒तवः॑ षट् । षट् पृ॒ष्ठानि॑ । पृ॒ष्ठानि॑ पृ॒ष्ठैः । पृ॒ष्ठैरे॒व । ए॒व॒र्तून् ।  
 ऋ॒तून्॒न्वारो॑हन्ति । अ॒न्वारो॑हन्त्यृ॒तुभिः॑ ।  
 अ॒न्वारो॑हन्तीत्य॒नु – आ॑रोहन्ति । ऋ॒तुभिः॑ स॒म्व॑त्स॒रम् ।

ऋ॒तुभि॒रित्यृ॒तु - भिः॑ । स॒म्व॑त्स॒रम् ते॑ । स॒म्व॑त्स॒रमि॒ति  
 स॒म्व॑त्स॒रम् । ते स॒म्व॑त्स॒रे । स॒म्व॑त्स॒र ए॒व । स॒म्व॑त्स॒र  
 इति॑ स॒म्व॑त्स॒रे । ए॒व प्र॒ति । प्र॒ति ति॒ष्ठन्ति॑ । ति॒ष्ठन्ति॑ द्वा॒दश॑ ।  
 द्वा॒दशै॒कवि॒ंशाः॑ । ए॒कवि॒ंशा भ॑वन्ति । ए॒कवि॒ंशा  
 इत्ये॒क - वि॒ंशाः॑ । भ॒वन्ति॑ प्र॒तिष्ठि॑त्यै । प्र॒तिष्ठि॑त्या अथो॑ ।  
 प्र॒तिष्ठि॑त्या इति॑ प्र॒ति - स्थि॑त्यै । अथो॑ रुच॒म् । अथो॑ इत्यथो॑ ।  
 रुच॒मे॒व । ए॒वात्म॑न् । आ॒त्मन् द॑धते । 26 (50/63)

**TS 7.4.7.3 - Kramam**

द॒धते॑ ब॒हवः॑ । ब॒हवः॑ षोड॒शिनः॑ । षोड॒शिनो॑ भ॒वन्ति॑ । भ॒वन्ति॑  
 वि॒जित्यै॑ । वि॒जित्यै॑ षट् । वि॒जित्या॑ इति॑ वि - जि॒त्यै । षडा॑श्चि॒नानि॑ ।  
 आ॒श्चि॒नानि॑ भ॒वन्ति॑ । भ॒वन्ति॑ षट् । षट् वै । वा ऋ॒तवः॑ । ऋ॒तव  
 ऋ॒तुषु॑ । ऋ॒तुष्वे॒व । ए॒व प्र॒ति । प्र॒ति ति॒ष्ठन्ति॑ । ति॒ष्ठन्त्यू॒नाति॒रिक्ताः॑ ।  
 ऊ॒नाति॒रिक्ता॑ वै । ऊ॒नाति॒रिक्ता॑ इत्यू॒न - अ॒तिरि॒क्ताः॑ । वा ए॒ताः॑ ।  
 ए॒ता रा॒त्रयः॑ । रा॒त्रय॑ ऊ॒नाः॑ । ऊ॒नास्त॑त् । तद् यत् । यदे॒कस्यै॑ ।  
 ए॒कस्यै॑ न । न पञ्चा॒शत् । पञ्चा॒शदति॒रिक्ताः॑ । अ॒तिरि॒क्तास्त॑त् ।  
 अ॒तिरि॒क्ता इत्यति॑ - रि॒क्ताः॑ । तद् यत् । यद् भू॒यसीः॑ ।



## सप्तम काण्डे – चतुर्थः प्रश्नः (TS 7.4)

भू॒यसी॒र॒ष्टाच॒त्वारि॒ंशतः॑ । अ॒ष्टाच॒त्वारि॒ंशत॑ ऊ॒नात् ।  
अ॒ष्टाच॒त्वारि॒ंशत॑ इत्य॒ष्टा – च॒त्वारि॒ंशतः॑ । ऊ॒नाच् च॑ । च॒ खलु॑ ।  
खलु॑ वै । वा अति॑रिक्तात् । अति॑रिक्ताच् च॑ ।  
अति॑रिक्तादित्यति॑ – रिक्तात् । च॒ प्रजा॑पतिः । प्रजा॑पतिः प्र ।  
प्रजा॑पतिरिति॑ प्रजा – पतिः । प्राजा॑यत । अजा॑यत ये ।  
ये प्रजा॑कामाः । प्रजा॑कामाः पशु॑कामाः । प्रजा॑कामा इति॑  
प्रजा – कामाः । पशु॑कामाः स्युः । पशु॑कामा इति॑ पशु – कामाः ।  
स्युस्ते । त ए॒ताः । ए॒ता आसी॑रन् । आसी॑रन् प्र । प्रैव । ए॒व  
जाय॑न्ते । जाय॑न्ते प्रजया॑ ( ) । प्रजया॑ पशु॑भिः । प्रजये॑ति प्र-जया॑ ।  
पशु॑भिर् वैरा॒जः । पशु॑भिरिति॑ पशु – भिः । वैरा॒जो वै । वा ए॒षः ।  
ए॒ष य॒ज्ञः । य॒ज्ञो यत् । यदे॑कस्मान्नपञ्चा॒शः । ए॒कस्मान्नपञ्चा॒शो  
ये । ए॒कस्मान्नपञ्चा॒श इत्ये॑कस्मात् – नपञ्चा॒शः । य ए॒वम् ।  
ए॒वम् वि॒द्वाँसः॑ । वि॒द्वाँस ए॒कस्मान्नपञ्चा॒शम् ।  
ए॒कस्मान्नपञ्चा॒शमा॑सते ।  
ए॒कस्मान्नपञ्चा॒शमित्ये॑कस्मात् – नपञ्चा॒शम् । आ॑सते वि॒राज॑म् ।

वि॒राज॑मे॒व । वि॒राज॑मि॒ति वि॒ - राज॑म् । ए॒व ग॑च्छन्ति ।  
 ग॒च्छन्त्य॑न्ना॒दाः । अ॒न्ना॒दा भ॑वन्ति । अ॒न्ना॒दा इत्य॑न्न - अ॒दाः ।  
 भ॒वन्त्य॑ति॒रात्रौ॑ । अ॒ति॒रात्रा॑व॒भितः॑ । अ॒ति॒रात्रा॑वि॒त्यति॑ - रा॒त्रौ ।  
 अ॒भितो॑ भ॒वतः॑ । भ॒वतो॑ऽन्नाद्य॑स्य । अ॒न्नाद्य॑स्य परि॑गृही॒त्यै ।  
 अ॒न्नाद्य॑स्येत्य॑न्न - अ॒द्यस्य॑ । परि॑गृही॒त्या इति॑ परि॑ - गृही॒त्यै ॥ 27

(72/88) (वज्र॑ - आ॒त्मन् - प्र॒जया॑ - द्वाविं॑शतिश्च) (A7)

**TS 7.4.8.1 - Kramam**

स॒म्वँ॑त्स॒राय॑ दी॒क्षिष्य॑माणाः । स॒म्वँ॑त्स॒रायेति॑ स॒म्व - वँ॑त्स॒राय॑ ।  
 दी॒क्षिष्य॑माणा ए॒काष्ट॑का॒याम् । ए॒काष्ट॑का॒याम् दी॒क्षेर॑न् ।  
 ए॒काष्ट॑का॒यामित्ये॑क - अ॒ष्टका॑याम् । दी॒क्षेर॑न्नेषा । ए॒षा वै ।  
 वै स॒म्वँ॑त्स॒रस्य॑ । स॒म्वँ॑त्स॒रस्य॑ प॒त्नी । स॒म्वँ॑त्स॒रस्येति॑  
 स॒म्व - वँ॑त्स॒रस्य॑ । प॒त्नी यत् । यदे॑काष्ट॒का । ए॒काष्ट॑कै॒तस्या॑म् ।  
 ए॒काष्ट॑कै॒त्येक॑ - अ॒ष्टका॑ । ए॒तस्या॑म् वै । वा ए॒षः । ए॒ष ए॒ताम् ।  
 ए॒तां रा॒त्रिम् । रा॒त्रिम् वँ॑सति । वँ॑सति सा॒क्षात् । सा॒क्षादे॒व ।  
 सा॒क्षादि॑ति स - अ॒क्षात् । ए॒व स॒म्वँ॑त्स॒रम् । स॒म्वँ॑त्स॒रमा॒रभ्य॑ ।  
 स॒म्वँ॑त्स॒रमि॒ति स॒म्व - वँ॑त्स॒रम् । आ॒रभ्य॑ दी॒क्षन्ते॑ ।

आ॒र॒भ्ये॒त्या॑ – र॒भ्य॑ । दी॒क्ष॒न्त॒ आ॒र्त॒म् । आ॒र्त॒म् वै॑ । वा ए॒ते । ए॒ते  
 स॒म् व॒त्स॒र॒स्य॑ । स॒म् व॒त्स॒र॒स्या॒भि॑ । स॒म् व॒त्स॒र॒स्ये॒ति॑  
 स॒म् – व॒त्स॒र॒स्य॑ । अ॒भि दी॒क्ष॒न्ते॑ । दी॒क्ष॒न्ते॑ ये । य ए॒का॒ष्ट॒का॒या॒म् ।  
 ए॒का॒ष्ट॒का॒या॒म् दी॒क्ष॒न्ते॑ । ए॒का॒ष्ट॒का॒या॒मि॒त्ये॒क॑ – अ॒ष्ट॒का॒या॒म् ।  
 दी॒क्ष॒न्ते॒ऽन्त॒ना॒मा॒नौ॑ । अ॒न्त॒ना॒मा॒ना॒वि॒त्य॒न्त॑ – ना॒मा॒नौ॑ ।  
 ऋ॒तू भ॒वतः॑ । ऋ॒तू इ॒त्यृ॒तू । भ॒वतो॑ व्य॒स्त॒म् । व्य॒स्त॒म् वै॑ ।  
 व्य॒स्त॒मि॒ति॒ वि॒ – अ॒स्त॒म् । वा ए॒ते । ए॒ते स॒म् व॒त्स॒र॒स्य॑ ।  
 स॒म् व॒त्स॒र॒स्या॒भि॑ । स॒म् व॒त्स॒र॒स्ये॒ति॑ स॒म् – व॒त्स॒र॒स्य॑ । अ॒भि  
 दी॒क्ष॒न्ते॑ । दी॒क्ष॒न्ते॑ ये । य ए॒का॒ष्ट॒का॒या॒म् । ए॒का॒ष्ट॒का॒या॒म् दी॒क्ष॒न्ते॑ ।  
 ए॒का॒ष्ट॒का॒या॒मि॒त्ये॒क॑ – अ॒ष्ट॒का॒या॒म् । दी॒क्ष॒न्ते॒ऽन्त॒ना॒मा॒नौ॑ ।  
 अ॒न्त॒ना॒मा॒ना॒वि॒त्य॒न्त॑ – ना॒मा॒नौ॑ । ऋ॒तू भ॒वतः॑ ।  
 ऋ॒तू इ॒त्यृ॒तू । भ॒वतः॑ फ॒ल्गु॒नी॒पूर॑ण॒मा॒से । फ॒ल्गु॒नी॒पूर॑ण॒मा॒से दी॒क्षे॒रन्॑ ।  
 फ॒ल्गु॒नी॒पूर॑ण॒मा॒स इ॒ति॑ फ॒ल्गु॒नी – पू॒र्ण॒मा॒से । दी॒क्षे॒रन्॑ मु॒ख॒म् ।  
 मु॒ख॒म् वै॑ । वा ए॒तत् । ए॒तत् स॒म् व॒त्स॒र॒स्य॑ । 28 (50/67)

**TS 7.4.8.2 - Kramam**

स॒म्॒व॒त्स॒रस्य॑ यत् । स॒म्॒व॒त्स॒रस्ये॑ति स॒म् - व॒त्स॒रस्य॑ । यत्  
 फ॒ल्गु॒नी॒पूर्ण॒मा॒सः । फ॒ल्गु॒नी॒पूर्ण॒मा॒सो मुख॑तः । फ॒ल्गु॒नी॒पूर्ण॒मा॒स इति॑  
 फ॒ल्गु॒नी - पूर्ण॑मा॒सः । मुख॑त ए॒व । ए॒व स॒म्॒व॒त्स॒रम् ।  
 स॒म्॒व॒त्स॒रमा॒रभ्य॑ । स॒म्॒व॒त्स॒रमि॑ति स॒म् - व॒त्स॒रम् । आ॒रभ्य॑  
 दी॒क्षन्ते॑ । आ॒रभ्ये॒त्या - रभ्य॑ । दी॒क्षन्ते॑ तस्य॑ । तस्यै॒का । एकै॒व ।  
 ए॒व नि॒र्या । नि॒र्या यत् । नि॒र्येति॑ निः - या । यथ् साम्मे॒ध्ये ।  
 साम्मे॒ध्ये वि॒षू॒वान् । साम्मे॒ध्य इति॑ साम् - मे॒ध्ये । वि॒षू॒वान्  
 सम्प॑द्यते । वि॒षू॒वानि॑ति वि॒षु - वान् । सम्प॑द्यते चि॒त्रापूर्ण॑मा॒से ।  
 सम्प॑द्यत इति॑ स॒म् - प॑द्यते । चि॒त्रापूर्ण॑मा॒से दी॒क्षेरन् ।  
 चि॒त्रापूर्ण॑मा॒स इति॑ चि॒त्रा-पूर्ण॑मा॒से । दी॒क्षेरन् मुख॑म् । मुख॑म् वै ।  
 वा ए॒तत् । ए॒तथ् स॒म्॒व॒त्स॒रस्य॑ । स॒म्॒व॒त्स॒रस्य॑ यत् ।  
 स॒म्॒व॒त्स॒रस्ये॑ति स॒म् - व॒त्स॒रस्य॑ । यच् चि॒त्रापूर्ण॑मा॒सः ।  
 चि॒त्रापूर्ण॑मा॒सो मुख॑तः । चि॒त्रापूर्ण॑मा॒स इति॑ चि॒त्रा - पूर्ण॑मा॒सः ।  
 मुख॑त ए॒व । ए॒व स॒म्॒व॒त्स॒रम् । स॒म्॒व॒त्स॒रमा॒रभ्य॑ । स॒म्॒व॒त्स॒रमि॑ति  
 स॒म् - व॒त्स॒रम् । आ॒रभ्य॑ दी॒क्षन्ते॑ । आ॒रभ्ये॒त्या - रभ्य॑ ।

दी॒क्ष॒न्ते॒ तस्य॑ । तस्य॑ न । न का । का च॒न । च॒न नि॒र्या ।  
 नि॒र्या भ॒वति॑ । नि॒र्येति॑ निः-या । भ॒वति॑ च॒तुर॒हे । च॒तुर॒हे पु॒रस्ता॑त् ॥  
 च॒तुर॒ह इति॑ चतुः - अ॒हे । पु॒रस्ता॑त् पौ॒र्णमा॒स्यै । पौ॒र्णमा॒स्यै  
 दी॒क्षे॒रन् ॥ पौ॒र्णमा॒स्या इति॑ पौ॒र्ण - मा॒स्यै । दी॒क्षे॒रन् तेषा॑म् ।  
 तेषा॑मेका॒ष्टका॒याम् ॥ ए॒का॒ष्टका॒याम् क्र॒यः ।  
 ए॒का॒ष्टका॒यामि॒त्येक॑ - अ॒ष्टका॒याम् । क्र॒यः सम् । सम् प॒द्यते॑ ।  
 प॒द्यते॑ तेन॑ । तेनै॑का॒ष्टका॒म् । ए॒का॒ष्टका॒म् न ।  
 ए॒का॒ष्टका॒मि॒त्येक॑ - अ॒ष्टका॒म् । न छ॒म्बट् । छ॒म्बट् कु॑र्वन्ति ।  
 कु॑र्वन्ति तेषा॑म् ( ) । तेषा॑म् पू॒र्वप॒क्षे । 29 (50/68)

**TS 7.4.8.3 - Kramam**

पू॒र्वप॒क्षे सु॒त्या । पू॒र्वप॒क्ष इति॑ पू॒र्व-प॒क्षे । सु॒त्या सम् । सम् प॒द्यते॑ ।  
 प॒द्यते॑ पू॒र्वप॒क्षम् । पू॒र्वप॒क्षम् मा॒साः ॥ पू॒र्वप॒क्षमि॒ति पू॒र्व - प॒क्षम् ।  
 मा॒सा अ॒भि । अ॒भि सम् । सम् प॒द्यन्ते॑ । प॒द्यन्ते॑ ते । ते पू॒र्वप॒क्षे ।  
 पू॒र्वप॒क्ष उ॒त् । पू॒र्वप॒क्ष इति॑ पू॒र्व-प॒क्षे । उ॒त् ति॒ष्ठन्ति॑ । ति॒ष्ठन्ति॑ तान् ।  
 तानु॑त्तिष्ठतः । उ॒त्तिष्ठ॑त ओष॑धयः । उ॒त्तिष्ठ॑त इ॒त्युत् - ति॒ष्ठतः॑ ।  
 ओष॑धयो व॒नस्प॑तयः । व॒नस्प॑तयोऽनु॑ । अनू॑त् । उ॒त् ति॒ष्ठन्ति॑ ।

ति॒ष्ठन्ति॒ तान् । तान् क॒ल्या॒णी । क॒ल्या॒णी की॒र्तिः । की॒र्तिर॒नु ।  
 अ॒नू॒त् । उ॒त् ति॒ष्ठति॒ । ति॒ष्ठत्य॑रा॒थ्सुः । अ॒रा॒थ्सु॑रि॒मे ।  
 इ॒मे य॑ज॒मा॒नाः । य॑ज॒मा॒ना इति॑ । इति॑ त॒त् । तद॒नु । अ॒नु स॒र्वे ॥  
 स॒र्वे रा॑द्ध॒नुव॑न्ति । रा॑द्ध॒नुव॑न्तीति॑ रा॑द्ध॒नुव॑न्ति ॥ 30 (34/38)

(ए॒त - च्छ॑ब्द॒कुर्व॑न्ति॒ तेषां॑ - च॒तु॑स्त्रि॒ंशच्च॑) (A8)

**TS 7.4.9.1 - Kramam**

सु॒व॒र्गम् वै । सु॒व॒र्गमि॑ति सु॒वः - ग॒म् । वा ए॒ते । ए॒ते लो॒कम् ।  
 लो॒कम् य॑न्ति । य॒न्ति ये । ये स॒त्रम् । स॒त्रमु॑प॒यन्ति॑ । उ॒प॒य॒न्त्य॒भि ।  
 उ॒प॒य॒न्तीत्यु॑प - य॒न्ति । अ॒भी॒न्ध॒ते । इ॒न्ध॒त ए॒व । ए॒व दी॒क्षा॒भिः ।  
 दी॒क्षा॒भि॒रा॒त्मा॒नम् । आ॒त्मा॒नं श्र॑प॒यन्ते॑ । श्र॒प॒य॒न्त उ॒प॒स॒दि॒भिः ।  
 उ॒प॒स॒दि॒भर् द्वा॒भ्याम् । उ॒प॒स॒द्भिरि॑त्यु॒प॒सत् - भिः॑ । द्वा॒भ्याम् लो॒म ।  
 लो॒माव॑ । अ॒व द्य॑न्ति । द्य॒न्ति द्वा॒भ्याम् । द्वा॒भ्याम् त्व॒चम् । त्व॒चम्  
 द्वा॒भ्याम् । द्वा॒भ्याम॑सृ॒त् । अ॒सृ॒द् द्वा॒भ्याम् । द्वा॒भ्याम् मा॒सम् ।  
 मा॒सम् द्वा॒भ्याम् । द्वा॒भ्याम॑स्थि॒ । अ॒स्थि द्वा॒भ्याम् । द्वा॒भ्याम्  
 म॒ज्जा॒नम् । म॒ज्जा॒नमा॒त्म॒दक्षि॑णम् । आ॒त्म॒दक्षि॑णम् वै ।  
 आ॒त्म॒दक्षि॑णमि॒त्या॒त्म - द॒क्षि॒णम् । वै स॒त्रम् । स॒त्रमा॒त्मा॒नम् ।

आ॒त्मान॑मे॒व । ए॒व दक्षि॑णाम् । दक्षि॑णाम् नी॒त्वा । नी॒त्वा सु॒वर्ग॑म् ।  
 सु॒वर्ग॑म् लो॒कम् । सु॒वर्ग॑मि॒ति सु॒वः – ग॒म् । लो॒कम् य॑न्ति ।  
 य॒न्ति शि॒खाम् । शि॒खाम॑नु । अ॒नु प्र । प्र व॑पन्ते । व॒पन्त ऋ॑द्ध्यै ॥  
 ऋ॑द्ध्या अ॒थो । अ॒थो र॒घीया॑ऽसः । अ॒थो इ॒त्यथो॑ । र॒घीया॑ऽसः  
 सु॒वर्ग॑म् । सु॒वर्ग॑म् लो॒कम् । सु॒वर्ग॑मि॒ति सु॒वः – ग॒म् ।  
 लो॒कम॑याम । अ॒यामे॑ति । इ॒तीती॑ति ॥ 31 (50/57)

(सु॒वर्ग – पञ्चा॑शत्) (A9)

**TS 7.4.10.1 - Kramam**

ब्र॒ह्मवा॑दि॒नो व॑दन्ति । ब्र॒ह्मवा॑दि॒न इ॒ति ब्र॒ह्म – वा॑दि॒नः ।  
 व॑दन्त्यति॒रात्रः । अ॒तिरा॑त्रः प॒रमः । अ॒तिरा॑त्र इ॒त्यति – रा॑त्रः ।  
 प॒रमो य॑ज्ञ॒क्रतू॑नाम् । य॒ज्ञ॒क्रतू॑नाम् क॒स्मात् । य॒ज्ञ॒क्रतू॑नामि॒ति  
 य॑ज्ञ–क्र॒तूना॑म् । क॒स्मात् त॑म् । त॑म् प्र॒थम॑म् । प्र॒थम॑मु॒प । उ॒प य॑न्ति ।  
 य॑न्तीति । इ॒त्येत॑त् । ए॒तद् वै । वा अ॑ग्नि॒ष्टोम॑म् । अ॒ग्नि॒ष्टोम॑म्  
 प्र॒थम॑म् । अ॒ग्नि॒ष्टोम॑मित्य॒ग्नि – स्तो॑मम् । प्र॒थम॑मु॒प । उ॒प य॑न्ति ।  
 य॑न्त्यथ । अ॒थोक्थ्य॑म् । उ॒क्थ्य॑मथ । अ॒थ षो॒ड॒शि॒नम् ।  
 षो॒ड॒शि॒नम॑थ । अ॒थाति॑रा॒त्रम् । अ॒तिरा॑त्रम॒नुपूर्व॑म् ।

अ॒ति॒रा॒त्र॒मि॒त्य॒ति॒ – रा॒त्रम् । अ॒नु॒पूर्व॒मे॒व । अ॒नु॒पूर्व॒मि॒त्य॒नु॒ – पूर्॒वम् ।  
 ए॒वै॒तत् । ए॒तद् य॒ज्ञ॒क्र॒तून् । य॒ज्ञ॒क्र॒तून्॒पे॒त्य॒ । य॒ज्ञ॒क्र॒तू॒नि॒ति॒  
 य॒ज्ञ – क्र॒तून् । उ॒पे॒त्य॒ ता॒न् । उ॒पे॒त्ये॒त्यु॒प – इ॒त्य॒ । ता॒ना॒ल॒भ्य॒ ।  
 आ॒ल॒भ्य॒ परि॒गृ॒ह्य॒ । आ॒ल॒भ्ये॒त्या॒ – ल॒भ्य॒ । परि॒गृ॒ह्य॒ सो॒मम् ।  
 परि॒गृ॒ह्ये॒ति॒ परि॒ – गृ॒ह्य॒ । सो॒म॒मे॒व । ए॒वै॒तत् । ए॒तत् पि॒ब॒न्तः ।  
 पि॒ब॒न्त॒ आ॒स॒ते॒ । आ॒स॒ते॒ ज्यो॒ति॒ष्ठो॒मम् । ज्यो॒ति॒ष्ठो॒मम् प्र॒थ॒मम् ।  
 ज्यो॒ति॒ष्ठो॒म॒मि॒ति॒ ज्यो॒तिः॒ – स्तो॒मम् । प्र॒थ॒म॒मु॒प॒ । उ॒प॒ य॒न्ति॒ । य॒न्ति॒  
 ज्यो॒ति॒ष्ठो॒मः॒ । ज्यो॒ति॒ष्ठो॒मो॒ वै । ज्यो॒ति॒ष्ठो॒म॒ इति॒ ज्यो॒तिः॒ – स्तो॒मः॒ ।  
 वै स्तो॒मा॒ना॒म् । स्तो॒मा॒ना॒म् मु॒खम् । मु॒खम् मु॒ख॒तः॒ । मु॒ख॒त॒ ए॒व ।  
 ए॒व स्तो॒मा॒न् । स्तो॒मा॒न् प्र॒ । प्र॒ यु॒ञ्ज॒ते॒ । यु॒ञ्ज॒ते॒ ते ( ) ।  
 ते स॒स्तु॒ताः॒ । 32 (50/62)

**TS 7.4.10.2 - Kramam**

स॒स्तु॒ता॒ वि॒रा॒जम् । स॒स्तु॒ता॒ इति॒ सम् – स्तु॒ताः॒ । वि॒रा॒ज॒म॒भि॒ ।  
 वि॒रा॒ज॒मि॒ति॒ वि – रा॒जम् । अ॒भि॒ सम् । सम् प॒द्य॒न्ते॒ । प॒द्य॒न्ते॒ द्वे ।  
 द्वे च॒ । द्वे इति॒ द्वे । च॒र्चो॑ । ऋ॒चा॒व॒ति॒ । अ॒ति॒ रि॒च्ये॒ते॒ । रि॒च्ये॒ते॒ ए॒क॒या॒ ।  
 रि॒च्ये॒ते॒ इति॒ रि॒च्ये॒ते॒ । ए॒क॒या॒ गौः॒ । गौ॒र॒ति॒रि॒क्तः॒ । अ॒ति॒रि॒क्त॒ ए॒क॒या॒ ।



## सप्तम काण्डे – चतुर्थः प्रश्नः (TS 7.4)

अतिरिक्त॑ इत्यति॑ – रिक्तः॑ । एक॑याऽऽयुः॑ । आयु॑रूनः॑ । ऊनः॑ सुव॑र्गः ।  
सुव॑र्गो वै । सुव॑र्ग इति॑ सुवः॑ – गः । वै लो॑कः । लो॑को ज्योतिः॑ ।  
ज्योति॑रूर्क् । ऊर्ग् वि॒राट् । वि॒राट्थ् सुव॑र्गम् । वि॒राडिति॑ वि – राट् ।  
सुव॑र्गमेव । सुव॑र्गमिति॑ सुवः॑ – गम् । ए॒व तेन॑ । तेन॑ लो॒कम् । लो॒कम्  
य॑न्ति । यन्ति॑ रथ॒न्तरम् । रथ॒न्तरम् दि॒वा । रथ॒न्तरमिति॑ रथम् – तरम् ।  
दि॒वा भव॑ति । भव॑ति रथ॒न्तरम् । रथ॒न्तरम् न॒क्तम् । रथ॒न्तरमिति॑  
रथम् – तरम् । न॒क्तमिति॑ । इत्याहुः॑ । आ॒हुर् ब्र॒ह्मवा॒दिनः॑ । ब्र॒ह्मवा॒दिनः॑  
केन॑ । ब्र॒ह्मवा॒दिन इति॑ ब्र॒ह्म – वा॒दिनः॑ । केन॑ तत् । तद॒जामि॑ ।  
अ॒जामीति॑ । इति॑ सौ॒भरम् । सौ॒भरम् तृ॒तीयस॒वने । तृ॒तीयस॒वने  
ब्र॒ह्मसा॒मम् । तृ॒तीयस॒वन इति॑ तृ॒तीय – स॒वने । ब्र॒ह्मसा॒मम् बृ॒हत् ।  
ब्र॒ह्मसा॒ममिति॑ ब्र॒ह्म – सा॒मम् । बृ॒हत् तत् । तन् म॒द्ध्यतः॑ । म॒द्ध्यतो  
द॒धति॑ । द॒धति वि॒धृत्यै॑ । वि॒धृत्यै॑ तेन॑ । वि॒धृत्या॑ इति॑ वि – धृत्यै॑ ।  
तेना॒जामि॑ । अ॒जामीत्य॑जामि ॥ 33 (49/63)

(त – ए॒कान्न॑ पञ्चा॒शच्च॑) (A10)

**TS 7.4.11.1 - Kramam**

ज्योति॑ष्टोमम् प्रथ॑मम् । ज्योति॑ष्टोममि॒ति ज्योतिः॑ – स्तो॒मम् ।  
प्रथ॑ममुप॑ । उप॑ यन्ति । यन्त्य॑स्मिन् । अ॒स्मिन्ने॒व । ए॒व तेन॑ ।  
तेन॑ लो॒के । लो॒के प्र॒ति । प्र॒ति तिष्ठ॑न्ति । तिष्ठ॑न्ति गो॒ष्टोमम् । गो॒ष्टोमम्  
द्वितीय॑म् । गो॒ष्टोममि॒ति गो – स्तो॒मम् । द्वितीय॑मुप॑ । उप॑ यन्ति ।  
यन्त्य॑न्तरि॒क्षे । अ॒न्तरि॒क्ष ए॒व । ए॒व तेन॑ । तेन॑ प्र॒ति । प्र॒ति तिष्ठ॑न्ति ।  
तिष्ठ॑न्त्यायु॒ष्टोमम् । आयु॑ष्टोमम् तृतीय॑म् । आयु॑ष्टोममि॒त्यायुः – स्तो॒मम् ।  
तृतीय॑मुप॑ । उप॑ यन्ति । यन्त्य॑मुष्मिन् । अ॒मुष्मिन्ने॒व । ए॒व तेन॑ ।  
तेन॑ लो॒के । लो॒के प्र॒ति । प्र॒ति तिष्ठ॑न्ति । तिष्ठ॑न्तीयम् । इ॒यम् वा॑व ।  
वा॒व ज्योतिः॑ । ज्योति॑रन्तरि॒क्षम् । अ॒न्तरि॒क्षम् गौः । गौ॒रसौ ।  
अ॒सावायुः॑ । आयु॑र् यत् । यदे॒तान् । ए॒तान् स्तो॒मान् । स्तो॒मानु॑पयन्ति ।  
उ॒पय॑न्त्येषु । उ॒पय॑न्तीत्युप – यन्ति । ए॒ष्वे॒व । ए॒व तत् । तल्लो॒केषु ।  
लो॒केषु स॒त्रिणः॑ । स॒त्रिणः॑ प्र॒ति तिष्ठ॑न्तः । प्र॒ति तिष्ठ॑न्तो यन्ति ।  
प्र॒ति तिष्ठ॑न्त इति॑ प्र॒ति – तिष्ठ॑न्तः । यन्ति॑ ते । ते स॒स्तुताः॑ ।

## सप्तम काण्डे – चतुर्थः प्रश्नः (TS 7.4)

स॒स्तु॒ता वि॒राज॑म् । स॒स्तु॒ता इति॑ सम् – स्तु॒ताः । वि॒राज॑म॒भि ।  
वि॒राज॑मि॒ति वि – राज॑म् । 34 (50/57)

### TS 7.4.11.2 - Kramam

अ॒भि सम् । सम् प॒द्यन्ते॑ । प॒द्यन्ते॑ द्वे । द्वे च॑ । द्वे इति॑ द्वे । चर्चो॑ ।  
ऋ॒चाव॑ति । अति॑ रि॒च्येते॑ । रि॒च्येते॑ ए॒कया॑ । रि॒च्येते॑ इति॑ रि॒च्येते॑ ।  
ए॒कया॑ गौः । गौरति॑रि॒क्तः । अति॑रि॒क्त ए॒कया॑ । अति॑रि॒क्त  
इत्यति॑ – रि॒क्तः । ए॒कयाऽऽयुः॑ । आ॒यु॒रूनः॑ । ऊ॒नः सु॒वर्गः॑ ।  
सु॒वर्गो॑ वै । सु॒वर्ग इति॑ सु॒वः – गः । वै लो॒कः । लो॒को ज्योतिः॑ ।  
ज्योति॑रूर्कः । ऊ॒र्ग वि॒राट् । वि॒राडूर्ज॑म् । वि॒राडिति॑ वि – राट् ।  
ऊ॒र्जमे॒व । ए॒वाव॑ । अव॑ रु॒न्धते॑ । रु॒न्धते॑ ते । ते न । न क्षु॒धा ।  
क्षु॒धाऽऽर्ति॑म् । आ॒र्ति॒मा । आ॒च्छन्ति॑ । ऋ॒च्छन्त्य॑क्षो॒धुकाः॑ । अक्षो॒धुका  
भव॑न्ति । भव॑न्ति क्षु॒थ्सम्बा॑धाः । क्षु॒थ्सम्बा॑धा इव । क्षु॒थ्सम्बा॑धा इति॑  
क्षुत् – सम्बा॑धाः । इव॑ हि । हि स॒त्रिणः॑ । स॒त्रिणो॑ऽग्नि॒ष्टोमौ॑ ।  
अ॒ग्नि॒ष्टोमा॒वभितः॑ । अ॒ग्नि॒ष्टोमा॒वित्यग्नि॑ – स्तो॒मौ । अ॒भितः॑ प्र॒धी ।  
प्र॒धी तौ । प्र॒धी इति॑ प्र – धी । तावु॑क्थ्याः । उ॒क्थ्या॑ म॒द्ध्ये॑ ।  
म॒द्ध्ये॑ न॒भ्यम् । न॒भ्यम् तत् । तत् तत् । तदे॒तत् । ए॒तत् प॒रियत्॑ ।

परि॒यद् दे॒वच॒क्रम् । परि॒यदि॑ति परि – यत् । दे॒वच॒क्रम् य॑त् ।  
दे॒वच॒क्रमि॑ति दे॒व – च॒क्रम् । यदे॒तेन॑ । ए॒तेन॑ षड॒हेन॑ । 35 (50/60)

**TS 7.4.11.3 - Kramam**

षड॒हेन॑ यन्ति । षड॒हेने॑ति षट् – अ॒हेन॑ । यन्ति दे॒वच॒क्रम् ।  
दे॒वच॒क्रमे॒व । दे॒वच॒क्रमि॑ति दे॒व – च॒क्रम् । ए॒व स॒मारो॑हन्ति ।  
स॒मारो॑हन्त्यरि॒ष्ट्यै । स॒मारो॑हन्तीति सम् – आ॒रोह॑न्ति । अरि॒ष्ट्यै ते॑ ।  
ते स्व॒स्ति । स्व॒स्ति सम् । सम॑श्नुवते । अ॒श्नुव॑ते षड॒हेन॑ । षड॒हेन॑  
यन्ति । षड॒हेने॑ति षट् – अ॒हेन॑ । यन्ति षट् । षड् वै । वा ऋ॒तवः॑ ।  
ऋ॒तव॑ ऋ॒तुषु॑ । ऋ॒तुष्वे॒व । ए॒व प्र॑ति । प्र॑ति तिष्ठन्ति ।  
तिष्ठ॑न्त्यु॒भय॑तोज्योतिषा । उ॒भय॑तोज्योतिषा यन्ति ।  
उ॒भय॑तोज्योतिषेत्यु॒भय॑तः – ज्यो॒तिषा॑ । यन्त्यु॒भय॑तः । उ॒भय॑त ए॒व ।  
ए॒व सु॒वर्गे॑ । सु॒वर्गे॑ लो॒के । सु॒वर्ग॑ इति सु॒वः – गे॑ । लो॒के  
प्र॑तितिष्ठन्तः । प्र॑तितिष्ठन्तो यन्ति । प्र॑तितिष्ठन्त इति प्र॑ति-तिष्ठन्तः ।  
यन्ति द्वौ । द्वौ षड॒हौ । षड॒हौ भ॑वतः । षड॒हावि॑ति षट् – अ॒हौ ।  
भ॑वतस्तानि । तानि द्वा॒दश॑ । द्वा॒दशा॑हानि । अ॒हानि॑ सम् ।  
सम् प॒द्यन्ते॑ । प॒द्यन्ते॑ द्वा॒दशः॑ । द्वा॒दशो॑ वै । वै पु॒रुषः॑ । पु॒रुषो॑ द्वे ।

द्वे स॒क्थ्यौ॑ । द्वे इति॑ द्वे । स॒क्थ्यौ॑ द्वौ । द्वौ बा॒हू । बा॒हू आ॒त्मा ।  
 बा॒हू इति॑ बा॒हू । आ॒त्मा च॑ । च शिरः॑ । शिरश्च॑ । च च॒त्वारि॑ ।  
 च॒त्वार्यङ्गा॑नि । अङ्गा॑नि स्तनौ॑ । स्तनौ॑ द्वा॒दशौ॑ ।

द्वा॒दशौ॑ तत् । 36 (50/60)

**TS 7.4.11.4 - Kramam**

तत् पु॒रुष॑म् । पु॒रुष॑मनु॑ । अनु॑ पर्या॒वर्त॑न्ते । पर्या॒वर्त॑न्ते त्रयः॑ ।  
 पर्या॒वर्त॑न्त इति॑ परि – आ॒वर्त॑न्ते । त्रयः॑ षड॒हाः । षड॒हा भ॑वन्ति ।  
 षड॒हा इति॑ षट् – अ॒हाः । भ॑वन्ति तानि॑ । तान्य॑ष्टाद॒श ।  
 अ॒ष्टाद॒शाहा॑नि । अ॒ष्टाद॒शेत्य॑ष्टा – द॒श । अ॒हानि॑ सम् । सम् प॑द्यन्ते ।  
 प॑द्यन्ते नव॑ । नवा॒न्यानि॑ । अ॒न्यानि॑ नव॑ । नवा॒न्यानि॑ । अ॒न्यानि॑ नव॑ ।  
 नव॑ वै । वै पु॒रुषे॑ । पु॒रुषे॑ प्रा॒णाः । प्रा॒णास्त॑त् । प्रा॒णा इति॑  
 प्र – अ॒नाः । तत् प्रा॒णान् । प्रा॒णाननु॑ । प्रा॒णानिति॑ प्र – अ॒नान् ।  
 अनु॑ पर्या॒वर्त॑न्ते । पर्या॒वर्त॑न्ते च॒त्वारः॑ । पर्या॒वर्त॑न्त इति॑  
 परि – आ॒वर्त॑न्ते । च॒त्वारः॑ षड॒हाः । षड॒हा भ॑वन्ति ।  
 षड॒हा इति॑ षट् – अ॒हाः । भ॑वन्ति तानि॑ ।  
 तानि॑ चतुर्विं॒शतिः॑ । चतुर्विं॒शति॑रहा॒नि ।

चतुर्विंशतिरिति चतुः-विंशतिः । अहानि सम् ।  
 सम् पद्यन्ते । पद्यन्ते चतुर्विंशतिः । चतुर्विंशतिरर्द्धमासाः ।  
 चतुर्विंशतिरिति चतुः - विंशतिः । अर्द्धमासाः सम्बत्सरः ।  
 अर्द्धमासा इत्यर्द्ध - मासाः । सम्बत्सरस्तत् । सम्बत्सर इति  
 सम् - वत्सरः । तथ् सम्बत्सरम् । सम्बत्सरमनु ।  
 सम्बत्सरमिति सम् - वत्सरम् । अनु पर्यावर्तन्ते ।  
 पर्यावर्तन्तेऽप्रतिष्ठितः । पर्यावर्तन्त इति परि - आवर्तन्ते । अप्रतिष्ठितः  
 सम्बत्सरः । अप्रतिष्ठित इत्यप्रति - स्थितः । सम्बत्सर इति ।  
 सम्बत्सर इति सम्-वत्सरः । इति खलु । खलु वै । वा आहुः ।  
 आहुर् वर्षीयान् । वर्षीयान् प्रतिष्ठायाः । प्रतिष्ठाया इति । प्रतिष्ठाया  
 इति प्रति-स्थायाः । इत्येतावत् । एतावद् वै ( ) । वै सम्बत्सरस्य ।  
 सम्बत्सरस्य ब्राह्मणम् । सम्बत्सरस्येति सम् - वत्सरस्य ।  
 ब्राह्मणम् यावत् । यावन् मासः । मासो मासिमासि । मासिमास्येव ।  
 मासिमासीति मासि-मासि । एव प्रतितिष्ठन्तः । प्रतितिष्ठन्तो यन्ति ।  
 प्रतितिष्ठन्त इति प्रति - तिष्ठन्तः । यन्तीति यन्ति ॥ 37 (58/77)

(वि॒राज॑ – मे॒तेन॑ – द्वा॒द॒शा – वे॒ता॒व॒द्वा – अ॒ष्टौ च॑) (A11)

**TS 7.4.12.1 - Kramam**

मे॒षस्त्वा॑ । त्वा॒ प॒च॒तैः॑ । प॒च॒तैर॑वतु । अ॒वतु॑ लो॒हि॒त॒ग्री॒वः॑ ।  
लो॒हि॒त॒ग्री॒वश्छा॑गैः । लो॒हि॒त॒ग्री॒व इति॑ लो॒हि॒त – ग्री॒वः॑ । छा॑गैः  
श॒ल्म॒लिः॑ । श॒ल्म॒लिर् वृ॒द्ध्य॑ । वृ॒द्ध्य॑ प॒र्णः॑ । प॒र्णो ब्र॑ह्म॒णा ।  
ब्र॑ह्म॒णा प्ल॒क्षः॑ । प्ल॒क्षो मे॒धेन॑ । मे॒धेन॑ न्य॒ग्रो॒धः॑ । न्य॒ग्रो॒धश्च॒म॒सैः॑ ।  
च॒म॒सैरु॒दु॒म्ब॒रः॑ । उ॒दु॒म्ब॒र ऊ॒र्जा॑ । ऊ॒र्जा गाय॑त्री । गाय॑त्री छ॒न्दो॒भिः॑ ।  
छ॒न्दो॒भिस्त्रि॒वृत्॑ । छ॒न्दो॒भिरिति॑ छ॒न्दः॑ – भिः॑ । त्रि॒वृत् स्तो॒मैः॑ ।  
त्रि॒वृ॒दि॒ति त्रि॑ – वृत् । स्तो॒मैर॑वन्तीः । अ॒वन्तीः॑ स्थ । स्था॒वन्तीः॑ ।  
अ॒वन्ती॑स्त्वा । त्वा॒ऽव॒न्तु॑ । अ॒वन्तु॑ प्रि॒यम् । प्रि॒यम् त्वा॑ ।  
त्वा॒ प्रि॒याणा॑म् । प्रि॒याणा॑म् व॒र्षि॒ष्ठम् । व॒र्षि॒ष्ठमा॒प्या॑नाम् ।  
आ॒प्या॑नाम् नि॒धी॒नाम् । नि॒धी॒नाम् त्वा॑ । नि॒धी॒नामि॒ति नि॑ – धी॒नाम् ।  
त्वा॒ नि॒धि॒प॒तिम् । नि॒धि॒प॒तिं ह॒वाम॑हे । नि॒धि॒प॒तिमि॒ति  
नि॒धि – प॒तिम् । ह॒वाम॑हे व॒सो । व॒सो म॒म । व॒सो इति॑ व॒सो ।  
म॒मेति॑ म॒म ॥ 38 (36/42) (मे॒षः – षट्त्रिं॑शत्) (A12)

**TS 7.4.13.1 - Kramam**

कू॒प्या॒भ्यः॑ स्वा॒हा । स्वा॒हा कू॒ल्या॒भ्यः॑ । कू॒ल्या॒भ्यः॑ स्वा॒हा । स्वा॒हा  
 वि॒क॒र्या॒भ्यः॑ । वि॒क॒र्या॒भ्यः॑ स्वा॒हा । वि॒क॒र्या॒भ्य इति॑ वि – क॒र्या॒भ्यः॑ ।  
 स्वा॒हाऽव॒द्या॒भ्यः॑ । अ॒व॒द्या॒भ्यः॑ स्वा॒हा । स्वा॒हा ख॒न्या॒भ्यः॑ ।  
 ख॒न्या॒भ्यः॑ स्वा॒हा । स्वा॒हा ह॒द्या॒भ्यः॑ । ह॒द्या॒भ्यः॑ स्वा॒हा ।  
 स्वा॒हा सू॒द्या॒भ्यः॑ । सू॒द्या॒भ्यः॑ स्वा॒हा । स्वा॒हा सर॒स्या॒भ्यः॑ ।  
 सर॒स्या॒भ्यः॑ स्वा॒हा । स्वा॒हा वै॒श॒न्ती॒भ्यः॑ । वै॒श॒न्ती॒भ्यः॑ स्वा॒हा ।  
 स्वा॒हा प॒ल्व॒ल्या॒भ्यः॑ । प॒ल्व॒ल्या॒भ्यः॑ स्वा॒हा । स्वा॒हा व॒र्ष्या॒भ्यः॑ ।  
 व॒र्ष्या॒भ्यः॑ स्वा॒हा । स्वा॒हाऽव॒र्ष्या॒भ्यः॑ । अ॒व॒र्ष्या॒भ्यः॑ स्वा॒हा । स्वा॒हा  
 हा॒दुनी॒भ्यः॑ । हा॒दुनी॒भ्यः॑ स्वा॒हा । हा॒दुनी॒भ्य इति॑ हा॒दुनि – भ्यः॑ ।  
 स्वा॒हा पृ॒ष्वा॒भ्यः॑ । पृ॒ष्वा॒भ्यः॑ स्वा॒हा । स्वा॒हा स्य॒न्द॒मा॒ना॒भ्यः॑ ।  
 स्य॒न्द॒मा॒ना॒भ्यः॑ स्वा॒हा । स्वा॒हा स्था॒वरा॒भ्यः॑ । स्था॒वरा॒भ्यः॑ स्वा॒हा ।  
 स्वा॒हा ना॒देयी॒भ्यः॑ । ना॒देयी॒भ्यः॑ स्वा॒हा । स्वा॒हा सै॒न्ध॒वी॒भ्यः॑ ।  
 सै॒न्ध॒वी॒भ्यः॑ स्वा॒हा । स्वा॒हा स॒मु॒द्रि॒या॒भ्यः॑ । स॒मु॒द्रि॒या॒भ्यः॑ स्वा॒हा ।  
 स्वा॒हा सर्वा॒भ्यः॑ । सर्वा॒भ्यः॑ स्वा॒हा । स्वा॒हेति॑ स्वा॒हा ॥ 39 (40/42)

(कू॒प्या॒भ्य – श्र॒त्वा॒रि॒श॒त्) (A13)



## सप्तम काण्डे – चतुर्थः प्रश्नः (TS 7.4)

### TS 7.4.14.1 - Kramam

अ॒द्भ्यः॑ स्वा॒हा । अ॒द्भ्य॑ इ॒त्यत् – भ्यः॑ । स्वा॒हा व॒हन्ती॑भ्यः ।  
व॒हन्ती॑भ्यः स्वा॒हा । स्वा॒हा प॒रिव॒हन्ती॑भ्यः । प॒रिव॒हन्ती॑भ्यः स्वा॒हा ।  
प॒रिव॒हन्ती॑भ्य इति॑ प॒रि – व॒हन्ती॑भ्यः । स्वा॒हा स॒मन्त॑म् । स॒मन्त॑म्  
व॒हन्ती॑भ्यः । स॒मन्त॑मि॒ति स॒म् – अ॒न्त॑म् । व॒हन्ती॑भ्यः स्वा॒हा ।  
स्वा॒हा शी॒घ्रम् । शी॒घ्रम् व॒हन्ती॑भ्यः । व॒हन्ती॑भ्यः स्वा॒हा । स्वा॒हा  
शी॒भम् । शी॒भम् व॒हन्ती॑भ्यः । व॒हन्ती॑भ्यः स्वा॒हा । स्वा॒हो॒ग्रम् ।  
उ॒ग्रम् व॒हन्ती॑भ्यः । व॒हन्ती॑भ्यः स्वा॒हा । स्वा॒हा भी॒मम् ।  
भी॒मम् व॒हन्ती॑भ्यः । व॒हन्ती॑भ्यः स्वा॒हा । स्वा॒हाऽम्भो॑भ्यः ।  
अ॒म्भो॑भ्यः स्वा॒हा । अ॒म्भो॑भ्य इ॒त्यम्भः॑ – भ्यः॑ । स्वा॒हा न॒भो॑भ्यः ।  
न॒भो॑भ्यः स्वा॒हा । न॒भो॑भ्य इति॑ न॒भः – भ्यः॑ । स्वा॒हा म॒हो॑भ्यः ।  
म॒हो॑भ्यः स्वा॒हा । म॒हो॑भ्य इति॑ म॒हः – भ्यः॑ । स्वा॒हा स॒र्वस्मै॑ ।  
स॒र्वस्मै॑ स्वा॒हा । स्वा॒हेति॑ स्वा॒हा ॥ 40 (29/35)

(अ॒द्भ्य – ए॒कान॒त्रि॒ंशत्) (A14)

**TS 7.4.15.1 - Kramam**

यो अ॒र्वन्त॑म् । अ॒र्वन्त॑म् जि॒घाञ्॑सति । जि॒घाञ्॑सति तम् । तम॒भि ।  
 अ॒भ्यमी॑ति । अ॒मीति॑ वरुणः । वरुण॑ इति वरुणः ॥ परो॑ म॒र्तः ।  
 म॒र्तः प॒रः । प॒रः श्वा । श्वेति॑ श्वा ॥ अ॒हम् च॑ । च॒ त्वम् । त्वम् च॑ ।  
 च॒ वृ॒त्रह॑न् । वृ॒त्रह॑न्त् सम् । वृ॒त्रह॑न्निति वृ॒त्र - ह॑न् । सम् ब॒भूव॑ ।  
 ब॒भूव॑ स॒निभ्यः॑ । स॒निभ्य॑ आ । स॒निभ्य॑ इति स॒नि - भ्यः॑ । ए॒त्या ॥  
 अ॒राती॑वा चित् । चि॒दद्रि॑वः । अ॒द्रि॒वोऽनु॑ । अ॒द्रि॒व इत्य॑द्रि - वः ।  
 अनु॑ नौ । नौ शू॒र । शू॒र म॑ञ्॒सतै॑ । म॑ञ्॒सतै॑ भ॒द्राः । भ॒द्रा इन्द्र॑स्य ।  
 इन्द्र॑स्य रा॒तयः॑ । रा॒तय॑ इति रा॒तयः॑ ॥ अ॒भि क्र॑त्वा । क्र॒त्वेन्द्र॑ ।  
 इन्द्र॑ भूः । भू॒रध॑ । अ॒ध ज॑मन् । ज॒मन् न॑ । न ते॑ । ते वि॒व्यक् ।  
 वि॒व्यङ् म॒हिमा॑नम् । म॒हिमा॑नञ् रजाञ्॑सि । रजाञ्॑सीति रजाञ्॑सि ॥  
 स्वेना॑ हि । हि वृ॒त्रम् । वृ॒त्रञ् श॑वसा । श॑वसा ज॒घन्थ॑ । ज॒घन्थ॑ न ।  
 न श॒त्रुः । श॒त्रुर॑न्तम् । अ॒न्तम् वि॑विदत् ( ) । वि॒विद॑द् यु॒धा ।  
 यु॒धा ते॑ । त इति॑ ते ॥ 41 (52/55) (वि॒विद॑द् - द्वे च॑) (A15)

## सप्तम काण्डे – चतुर्थः प्रश्नः (TS 7.4)

### TS 7.4.16.1 - Kramam

न॒मो रा॒ज्ञे । रा॒ज्ञे न॒मः । न॒मो व॒रु॒णाय । व॒रु॒णाय न॒मः ।  
न॒मोऽश्व॑ाय । अ॒श्वाय न॒मः । न॒मः प्र॒जाप॑तये । प्र॒जाप॑तये न॒मः ।  
प्र॒जाप॑तय इति प्र॒जा – प॒तये । न॒मोऽधि॑पतये । अधि॑पतयेऽधि॑पतिः ।  
अधि॑पतय इत्यधि – प॒तये । अधि॑पतिरसि ।  
अधि॑पतिरित्यधि – प॒तिः । अ॒स्यधि॑पतिम् । अधि॑पतिम् मा ।  
अधि॑पतिमित्यधि – प॒तिम् । मा कु॒रु । कु॒र्वधि॑पतिः । अधि॑पतिरहम् ।  
अधि॑पतिरित्यधि – प॒तिः । अ॒हम् प्र॒जाना॑म् । प्र॒जाना॑म् भू॒यास॑म् ।  
प्र॒जाना॑मिति प्र – जाना॑म् । भू॒यास॑म् माम् । माम् धे॒हि ।  
धे॒हि मयि॑ । मयि॑ धे॒हि । धे॒ह्युपा॑कृताय । उपा॑कृताय स्वाहा ॥  
उपा॑कृतायेत्युप – आ॒कृताय । स्वाहाऽऽल॑ब्धाय । आल॑ब्धाय स्वाहा ॥  
आल॑ब्धायेत्या – ल॒ब्धाय । स्वाहा हु॒ताय । हु॒ताय स्वाहा ॥  
स्वाहे॒ति स्वाहा ॥ 42 (29/37) (न॒म – ए॒कान्न॑त्रि॒ंशत्) (A16)

### TS 7.4.17.1 - Kramam

म॒योभू॑र् वातः । म॒योभू॑रिति मयः – भूः । वातो॑ अ॒भि । अ॒भि वा॑तु ।  
वा॒तू॒स्राः । उ॒स्रा ऊ॒र्ज॑स्वतीः । ऊ॒र्ज॑स्वतीरोष॑धीः । ओष॑धीरा ।

आ रि॒शन्ता॑म् । रि॒शन्ता॑मि॒ति रि॒शन्ता॑म् ॥ पी॒वस्व॑तीर् जी॒वध॑न्याः ।  
 जी॒वध॑न्याः पिबन्तु । जी॒वध॑न्या इति जी॒व-ध॑न्याः । पिब॑न्त्ववसाय॑ ।  
 अव॑साय॑ प॒द्वते॑ ॥ प॒द्वते॑ रु॒द्र । प॒द्वत॑ इति पत् - व॒ते ॥ रु॒द्र मृ॒ड ।  
 मृ॒डेति॑ मृ॒ड ॥ याः सरू॑पाः । सरू॑पा वि॒रूपाः । सरू॑पा इति  
 स - रू॑पाः । वि॒रूपा॑ एक॑रूपाः । वि॒रूपा॑ इति वि - रू॑पाः ।  
 एक॑रूपा॒ यासाम् । एक॑रूपा इत्येक - रू॑पाः । या॒सामग्निः॑ ।  
 अ॒ग्निरिष्ट्या॑ । इष्ट्या॑ नामा॒नि । नामा॒नि वेद॑ । वेदेति॑ वेद॑ ॥ या  
 अ॒ङ्गिर॑सः । अ॒ङ्गिर॑सस्तपसा । तप॑सेह । इ॒ह च॒क्रुः । च॒क्रुस्ता॑भ्यः ।  
 ता॑भ्यः पर्जन्य॑ । पर्जन्य॑ म॒हि । म॒हि श॑र्म । श॑र्म यच्छ॑ । यच्छेति॑  
 यच्छ॑ ॥ या दे॒वेषु॑ । दे॒वेषु॑ त॒नुव॑म् । त॒नुव॑मैरयन्त॑ । ऐरयन्त॑ या॒साम् ।  
 या॒साꣳ सोमः॑ । सोमो॑ वि॒श्वा । वि॒श्वा रू॒पाणि॑ । रू॒पाणि॑ वेद॑ ।  
 वेदेति॑ वेद॑ ॥ ता अ॒स्मभ्य॑म् । अ॒स्मभ्य॑म् पयसा॑ ।  
 अ॒स्मभ्य॑मित्य॒स्म - भ्य॑म् । पयसा॑ पि॒न्वमा॑नाः । पि॒न्वमा॑नाः  
 प्र॒जाव॑तीः । प्र॒जाव॑तीरिन्द्र॑ । प्र॒जाव॑तीरिति प्र॒जा - व॑तीः ।  
 इन्द्र॑ गो॒ष्ठे । 43 (50/58)

**TS 7.4.17.2 - Kramam**

गो॒ष्ठे रि॒रीहि॑ । गो॒ष्ठ इति॑ गो – स्थे । रि॒रीहीति॑ रि॒रीहि॑ ॥ प्र॒जाप॑तिर्  
म॒ह्यम् । प्र॒जाप॑तिरिति॑ प्र॒जा – प॒तिः । म॒ह्यमे॒ताः । ए॒ता र॒राणः॑ ।  
र॒राणो॑ वि॒श्वैः॑ । वि॒श्वैर् दे॒वैः । दे॒वैः पि॒तृभिः॑ । पि॒तृभिः॑ स॒म्वि॒दानः॑ ।  
पि॒तृभि॒रिति॑ पि॒तृ – भिः॑ । स॒म्वि॒दान इति॑ स॒म्वि॒दानः॑ ॥  
शि॒वाः स॒तीः । स॒तीरु॒प । उप॑ नः । नो गो॒ष्ठम् । गो॒ष्ठमा॑ । गो॒ष्ठमि॑ति  
गो – स्थम् । आ॒ऽक् । अ॒क॒स्ता॒साम् । ता॒साम् व॒यम् । व॒यम्  
प्र॒जया॑ । प्र॒जया॑ स॒म्वि॒दान इति॑ प्र – जया॑ । स॒म्वि॒दान इति॑ स॒म्वि॒दानः॑ ।  
स॒म्वि॒दानः॑ ॥ इ॒ह धृ॒तिः । धृ॒तिः स्वा॒हा । स्वा॒हेह॑ । इ॒ह वि॒धृतिः॑ ।  
वि॒धृतिः॑ स्वा॒हा । वि॒धृति॒रिति॑ वि – धृ॒तिः । स्वा॒हेह॑ । इ॒ह र॒न्तिः॑ ।  
र॒न्तिः स्वा॒हा । स्वा॒हेह॑ । इ॒ह र॒मतिः॑ । र॒मतिः॑ स्वा॒हा ।  
स्वा॒हा म॒हीम् । म॒हीमु॑ । उ॒षु । सु सु॒त्रामा॑णम् ।  
सु॒त्रामा॑णमिति॑ सु – त्रामा॑णम् ॥ 44 (38/44)

(इन्द्रा – षात्रि॑श्च) (A17)

**TS 7.4.18.1 - Kramam**

कि॒॒ स्वित् । स्वि॒दा॒सीत् । आ॒सीत् पूर्व॑चित्तिः । पूर्व॑चित्तिः किम् ।  
 पूर्व॑चित्तिरिति पूर्व - चित्तिः । कि॒॒ स्वित् । स्वि॒दा॒सीत् । आ॒सीद्  
 बृ॒हत् । बृ॒हद् वयः॑ । वय॑ इति वयः ॥ कि॒॒ स्वित् । स्वि॒दा॒सीत् ।  
 आ॒सीत् पि॒शङ्गि॒ला । पि॒शङ्गि॒ला किम् । कि॒॒ स्वित् ।  
 स्वि॒दा॒सीत् । आ॒सीत् पि॒लि॒प्पि॒ला । पि॒लि॒प्पि॒लेति॑ पि॒लि॒प्पि॒ला ॥  
 द्यौ॒रासीत् । आ॒सीत् पूर्व॑चित्तिः । पूर्व॑चित्तिरश्वः । पूर्व॑चित्तिरिति  
 पूर्व - चित्तिः । अश्व॑ आसीत् । आ॒सीद् बृ॒हत् । बृ॒हद् वयः॑ । वय॑  
 इति वयः ॥ रा॒त्रि॒रासीत् । आ॒सीत् पि॒शङ्गि॒ला । पि॒शङ्गि॒लाऽविः॑ ।  
 अ॒वि॒रासीत् । आ॒सीत् पि॒लि॒प्पि॒ला । पि॒लि॒प्पि॒लेति॑ पि॒लि॒प्पि॒ला ॥  
 कि॒॒ स्वित् । स्वि॒दे॒का॒की । ए॒का॒की च॒रति॑ । च॒रति॑ कः । क उ॑ ।  
 उ॒ स्वित् । स्वि॒ज् जा॒यते॑ । जा॒यते॑ पुनः । पुन॑रिति पुनः ॥  
 कि॒॒ स्वित् । स्वि॒द्धि॒मस्य॑ । हि॒मस्य॑ भेष॒जम् । भेष॒जम् किम् ।  
 कि॒॒ स्वित् । स्वि॒दा॒वप॑नम् । आ॒वप॑नम् म॒हत् ।  
 आ॒वप॑नमित्या - वप॑नम् । म॒हदिति॑ म॒हत् ॥ सूर्य॑ ए॒का॒की ।  
 ए॒का॒की च॒रति॑ ( ) । च॒रति॑ च॒न्द्र॒माः ॥ 45 (50/53)

**TS 7.4.18.2 - Kramam**

च॒न्द्र॒मा॒ जा॒य॒ते । जा॒य॒ते पु॒नः । पु॒न॒रि॒ति पु॒नः ॥ अ॒ग्नि॒र् हि॒म॒स्य॑ ।  
हि॒म॒स्य॑ भे॒ष॒ज॒म् । भे॒ष॒ज॒म् भू॒मिः । भू॒मि॒रा॒व॒प॒न॒म् । आ॒व॒प॒न॒म्  
म॒ह॒त् । आ॒व॒प॒न॒मि॒त्या – व॒प॒न॒म् । म॒ह॒दि॒ति म॒ह॒त् ॥ पृ॒च्छा॒मि त्वा ।  
त्वा प॒र॒म् । प॒र॒म॒न्त॒म् । अ॒न्त॒म् पृ॒थि॒व्याः । पृ॒थि॒व्याः पृ॒च्छा॒मि ।  
पृ॒च्छा॒मि त्वा । त्वा भु॒व॒न॒स्य॑ । भु॒व॒न॒स्य॑ ना॒भि॒म् । ना॒भि॒मि॒ति  
ना॒भि॒म् ॥ पृ॒च्छा॒मि त्वा । त्वा वृ॒ष्णः॑ । वृ॒ष्णो अ॒श्व॒स्य॑ ।  
अ॒श्व॒स्य॑ रे॒तः । रे॒तः पृ॒च्छा॒मि । पृ॒च्छा॒मि वा॒चः । वा॒चः प॒र॒म॒म् ।  
प॒र॒म॒म् व्यो॒म । व्यो॒मे॒ति वि – ओ॒म ॥ वे॒दि॒माहुः॑ । आ॒हुः प॒र॒म् ।  
प॒र॒म॒न्त॒म् । अ॒न्त॒म् पृ॒थि॒व्याः । पृ॒थि॒व्या य॒ज्ञ॒म् । य॒ज्ञ॒माहुः॑ । आ॒हुर्  
भु॒व॒न॒स्य॑ । भु॒व॒न॒स्य॑ ना॒भि॒म् । ना॒भि॒मि॒ति ना॒भि॒म् ॥ सो॒म॒माहुः॑ ।  
आ॒हुर् वृ॒ष्णः॑ । वृ॒ष्णो अ॒श्व॒स्य॑ । अ॒श्व॒स्य॑ रे॒तः । रे॒तो ब्र॒ह्म॑ । ब्र॒ह्मै॒व ।  
ए॒व वा॒चः । वा॒चः प॒र॒म॒म् । प॒र॒म॒म् व्यो॒म ।  
व्यो॒मे॒ति वि – ओ॒म ॥ 46 (46/47)

(सूर्य॑ ए॒का॒की च॒र॒ति – षट् च॒त्वा॒रि॒ंश॒च्च॑) (A18)

**TS 7.4.19.1 - Kramam**

अ॒म्बे अ॒म्बालि॑ । अ॒म्बाल्य॑म्बि॒के । अ॒म्बि॒के न॑ । न मा॑ । मा॒ न॒यति॑ ।  
न॒यति॑ कः । कश्च॑न । च॒नेति॑ च॒न ॥ स॒सस्त्य॑श्च॒कः । अ॒श्च॒क  
इ॒त्यश्च॑कः ॥ सु॒भगे॑ का॒म्पील॑वा॒सिनि॑ । सु॒भग॑ इति॒ सु - भ॒गे ।  
का॒म्पील॑वा॒सिनि॑ सु॒वर्गे॑ । का॒म्पील॑वा॒सिनीति॑ का॒म्पील॑ - वा॒सिनि॑ ।  
सु॒वर्गे॑ लो॒के । सु॒वर्ग॑ इति॒ सुवः॑ - गे । लो॒के स॒म् । स॒म् प्र॑ ।  
प्रो॒र्ण्वा॒थाम् । ऊ॒र्ण्वा॒थामि॒त्यू॒र्ण्वा॒थाम् ॥ आऽह॑म् । अ॒हम॑जा॒नि ।  
अ॒जा॒नि ग॒र्भ॒धम् । ग॒र्भ॒ध॒मा । ग॒र्भ॒ध॒मिति॑ ग॒र्भ - ध॑म् । आ त्व॑म् ।  
त्व॒म॒जा॒सि । अ॒जा॒सि ग॒र्भ॒धम् । ग॒र्भ॒ध॒मिति॑ ग॒र्भ - ध॑म् ॥ तौ स॒ह ।  
स॒ह च॒तुरः॑ । च॒तुरः॑ प॒दः । प॒दः स॒म् । स॒म् प्र॑ । प्र सा॒रया॑व॒है ।  
सा॒रया॑व॒हा इति॑ सा॒रया॑व॒है ॥ वृ॒षा वा॑म् । वा॒ꣳ रे॒तो॒धाः । रे॒तो॒धा रे॒तः ।  
रे॒तो॒धा इति॑ रे॒तः - धाः॑ । रे॒तो द॑धातु । द॒धातू॑त् । उ॒थ् स॒क्थ्योः॑ ।  
स॒क्थ्योर् गृ॑दम् । गृ॒दम् धे॑हि । धे॒ह्यज्जि॑म् । अ॒ज्जिमु॑द॒ज्जिम् ।  
उ॒द॒ज्जि॒मनु॑ । उ॒द॒ज्जिमि॒त्युत् - अ॒ज्जि॒म् । अ॒न्वज॑ । अ॒जेत्य॑ज ॥  
य स्त्री॒णाम् । स्त्री॒णाम् जी॒व॒भोज॑नः । जी॒व॒भोज॑नो यः ।



जी॒व॒भो॒ज॒न॒ इति जी॒व – भो॒ज॒नः । य आ॒साम् ।

आ॒साम् बि॒ल॒धा॒व॒नः । 47 (50/57)

**TS 7.4.19.2 - Kramam**

बि॒ल॒धा॒व॒न॒ इति बि॒ल–धा॒व॒नः ॥ प्रि॒यः स्त्री॒णाम् । स्त्री॒णाम॑पी॒च्यः ।

अपी॒च्य इत्यपी॒च्यः ॥ य आ॒साम् । आ॒साम् कृ॒ष्णे । कृ॒ष्णे

लक्ष्म॑णि । लक्ष्म॑णि स॒र्दि॒गृ॒दिम् । स॒र्दि॒गृ॒दिम् प॒रा॒व॒धीत् ।

प॒रा॒व॒धी॒दि॒ति प॒रा – अ॒व॒धीत् ॥ अ॒म्बे अ॒म्बा॒लि । अ॒म्बा॒ल्य॒म्बि॒के ।

अ॒म्बि॒के न । न मा॑ । मा॒ य॒भ॒ति । य॒भ॒ति कः । कश्च॑न ।

च॒ने॒ति च॒न ॥ स॒स॒स्त्य॒श्व॒कः । अ॒श्व॒क इत्य॒श्व॒कः ॥ ऊ॒र्ध्वा॒मे॒नाम् ।

ए॒ना॒मु॒त् । उ॒च्छ्र॒य॒ता॒त् । श्र॒य॒ता॒द् वे॒णु॒भा॒रम् । वे॒णु॒भा॒रम् गि॒रौ ।

वे॒णु॒भा॒र॒मि॒ति वे॒णु – भा॒रम् । गि॒रा॒वि॒व । इ॒वे॒ती॒व ॥ अ॒था॒ऽस्याः ।

अ॒स्या म॒द्ध्य॑म् । म॒द्ध्य॑मे॒ध॒ता॒म् । ए॒ध॒ता॒ऽशी॒ते । शी॒ते वा॒ते ॥

वा॒ते पु॒न॒न् । पु॒न॒न्नि॒व । इ॒वे॒ती॒व ॥ अ॒म्बे अ॒म्बा॒लि । अ॒म्बा॒ल्य॒म्बि॒के ।

अ॒म्बि॒के न । न मा॑ । मा॒ य॒भ॒ति । य॒भ॒ति कः । कश्च॑न ।

च॒ने॒ति च॒न ॥ स॒स॒स्त्य॒श्व॒कः । अ॒श्व॒क इत्य॒श्व॒कः ॥ य॒द्ध॒रि॒णी ।

ह॒रि॒णी य॒वम् । य॒व॒म॒त्ति । अ॒त्ति न । न पु॒ष्टम् । 48 (50/51)

**TS 7.4.19.3 - Kramam**

पु॒ष्टम् प॒शु । प॒शु म॒न्यते । म॒न्यत इति॑ म॒न्यते ॥ शू॒द्रा यत् ।  
 यद॒र्य॒जारा॑ । अ॒र्य॒जारा॑ न । अ॒र्य॒जारेत्य॑र्य – जा॒रा । न पोषा॑य ।  
 पोषा॑य ध॒नाय॑ति । ध॒नाय॑तीति॑ ध॒नाय॑ति ॥ अ॒म्बे अ॒म्बालि॑ । अ॒म्बा  
 ल्य॒म्बिके॑ । अ॒म्बिके॑ न । न मा॑ । मा॒ य॒भति॑ । य॒भति॑ कः । कश्च॑न ।  
 च॒नेति॑ च॒न ॥ स॒स॒स्त्यश्च॑कः । अ॒श्चक॑ इत्य॒श्चकः॑ ॥ इ॒यम् य॑का ।  
 य॒का श॑कु॒न्तिका॑ । श॒कु॒न्तिका॑ऽह॒लम् । आ॒ह॒लमि॑ति ।  
 आ॒ह॒लमि॑त्या – ह॒लम् । इति॑ सर्प॑ति । सर्प॑तीति॑ सर्प॑ति ॥  
 आ॒ह॒तम् ग॒भे । आ॒ह॒तमि॑त्या – ह॒तम् । ग॒भे प॑सः । प॒सो नि॑ ।  
 नि॑ ज॒ल्गुली॑ति । ज॒ल्गुली॑ति॒ धा॒णिका॑ ।  
 धा॒णिके॑ति॒ धा॒णिका॑ ॥ अ॒म्बे अ॒म्बालि॑ । अ॒म्बाल्य॑म्बिके॑ । अ॒म्बिके॑ न ।  
 न मा॑ । मा॒ य॒भति॑ । य॒भति॑ कः । कश्च॑न । च॒नेति॑ च॒न ॥  
 स॒स॒स्त्यश्च॑कः । अ॒श्चक॑ इत्य॒श्चकः॑ ॥ मा॒ता च॑ । च॒ ते । ते॒ पि॒ता ।  
 पि॒ता च॑ । च॒ ते । तेऽग्र॑म् । अ॒ग्रम् वृ॑क्ष॒स्य । वृ॑क्ष॒स्य रो॑हतः ।  
 रो॒हत॑ इति॑ रो॒हतः॑ ॥ 49 (50/53)

**TS 7.4.19.4 - Kramam**

प्र सु॒लामि॑ । सु॒लामी॑ति । इति॑ ते । ते पि॒ता । पि॒ता ग॒भे ।  
 ग॒भे मु॒ष्टिम् । मु॒ष्टिमत॑स्सयत् । अत॑स्सय॒दित्य॑तस्सयत् ॥  
 द॒धि॒क्राव्.ण्णो॑ अकारिषम् । द॒धि॒क्राव्.ण्ण इति॑ दधि – क्राव्.ण्णः ।  
 अ॒का॒रिष॑म् जि॒ष्णोः । जि॒ष्णोर॑श्चस्य । अ॒श्चस्य॑ वा॒जिनः॑ । वा॒जिन॑  
 इति॑ वा॒जिनः॑ ॥ सु॒रभि॑ नः । नो॒ मुखा॑ । मुखा॑ करत् । करत् प्र ।  
 प्र णः॑ । न॒ आयू॑ष्णि । आयू॑ष्णि तारिषत् । तारि॑षदिति॑ तारिषत् ॥  
 आपो॑ हि । हि ष्ठ । स्था म॒योभुवः॑ । म॒योभुव॑स्ताः । म॒योभुव॑ इति॑  
 मयः॑ – भुवः॑ । ता नः॑ । न ऊ॒र्जे । ऊ॒र्जे द॑धातन । द॒धात॑नेति॑  
 द॒धात॑न ॥ म॒हे र॑णाय । र॑णाय चक्ष॒से । चक्ष॑स इति॑ चक्ष॒से ॥  
 यो वः॑ । वः शि॒वत॑मः । शि॒वत॑मो र॒सः । शि॒वत॑म इति॑  
 शि॒व – त॑मः । र॒सस्त॑स्य । त॒स्य भा॑जयत । भा॒जय॑तेह । इ॒ह नः॑ ।  
 न इति॑ नः॑ ॥ उ॒शती॑रिव । इ॒व मा॑तरः । मा॒तर इति॑ मा॒तरः ॥  
 तस्मा॑ अरम् । अरम् ग॒माम॑ । ग॒माम॑ वः । वो॒ यस्य॑ । यस्य॑ क्षयाय ।  
 क्षयाय॑ जि॒न्वथ॑ ( ) । जि॒न्वथे॑ति जि॒न्वथ॑ ॥ आपो॑ ज॒नय॑थ ।

जनयथा च । च नः । न इति नः ॥ 50 (54/57)

(आसा - मत्ति न - रोहतो - जिन्वथ - चत्वारि च) (A19)

TS 7.4.20.1 - Kramam

भूर् भुवः । भुवः सुवः । सुवर् वसवः । वसवस्त्वा । त्वाञ्जन्तु ।  
 अञ्जन्तु गायत्रेण । गायत्रेण छन्दसा । छन्दसा रुद्राः । रुद्रास्त्वा ।  
 त्वाञ्जन्तु । अञ्जन्तु त्रैष्टुभेन । त्रैष्टुभेन छन्दसा ।  
 छन्दसाऽऽदित्याः । आदित्यास्त्वा । त्वाञ्जन्तु । अञ्जन्तु जागतेन ।  
 जागतेन छन्दसा । छन्दसा यत् । यद् वातः । वातो अपः ।  
 अपो अगमत् । अगमदिन्द्रस्य । इन्द्रस्य तनुवम् । तनुवम् प्रियाम् ।  
 प्रियामिति प्रियाम् ॥ एतञ् स्तोतः । स्तोतरेतेन । एतेन पथा ।  
 पथा पुनः । पुनरश्वम् । अश्वमा । आ वर्तयासि । वर्तयासि नः ।  
 न इति नः ॥ लाजी(3)ञ्छाची(3)न् । शाचीऽ(3)न् । यशः ।  
 यशो ममाँ(4) । ममाँ(4) इति ममाँ(4) ॥ यव्यायै गव्यायै । गव्याया  
 एतत् । एतद् देवाः । देवा अन्नम् । अन्नमत्त । अत्तैतत् । एतदन्नम् ।  
 अन्नमद्धि । अद्धि प्रजापते । प्रजापत इति प्रजा - पते ॥ युञ्जन्ति  
 ब्रद्धन्म् ( ) । ब्रद्धन्मरुषम् । अरुषम् चरन्तम् । चरन्तम् परि ।

## सप्तम काण्डे – चतुर्थः प्रश्नः (TS 7.4)

परि॑ त॒स्थुषः॑ । त॒स्थुष॑ इति॑ त॒स्थुषः॑ ॥ रोच॑न्ते रोच॒ना । रोच॒ना  
दि॒वि । दि॒वीति॑ दि॒वि ॥ यु॒ञ्जन्त्य॑स्य । अ॒स्य का॒म्या॑ ॥ का॒म्या ह॒री ॥  
ह॒री वि॒पक्ष॑सा । ह॒री इति॑ ह॒री ॥ वि॒पक्ष॑सा रथे॑ । वि॒पक्ष॑सेति॑  
वि – प॒क्षसा॑ ॥ रथ॑ इति॑ रथे॑ ॥ शो॒णा धृ॒ष्णू । धृ॒ष्णू नृ॒वाह॑सा ।  
धृ॒ष्णू इति॑ धृ॒ष्णू । नृ॒वाह॑सेति॑ नृ – वा॒हसा॑ ॥ के॒तुम् कृ॒ण्वन् ।  
कृ॒ण्वन् के॒तवे॑ ॥ अ॒केत॑वे पेशः॑ । पेशो॑ म॒र्याः । म॒र्या अ॒पेश॑से॑ ।  
अ॒पेश॑स इत्य॑पेश॑से॑ ॥ स॒मुष॑द्भिः । उ॒षद्भि॑रजायथाः ।  
उ॒षद्भि॑रित्यु॒षत् – भिः॑ । अ॒जाय॑था इत्य॑जायथाः ॥ 51 (75/79)

(ब्रध्नं – पञ्चविंशतिश्च) (A20)

### TS 7.4.21.1 - Kramam

प्रा॒णाय॑ स्वाहा॑ ॥ प्रा॒णाय॑ेति॑ प्र – अ॒नाय॑ । स्वाहा॑ व्या॒नाय॑ ।  
व्या॒नाय॑ स्वाहा॑ ॥ व्या॒नाय॑ेति॑ वि – अ॒नाय॑ । स्वाहा॑ऽप्रा॒नाय॑ ।  
अ॒प्रा॒नाय॑ स्वाहा॑ ॥ अ॒प्रा॒नाय॑ेत्यप – अ॒नाय॑ । स्वाहा॑ स्ना॒वभ्यः॑ ।  
स्ना॒वभ्यः॑ स्वाहा॑ ॥ स्ना॒वभ्य॑ इति॑ स्ना॒व-भ्यः॑ । स्वाहा॑ स॒न्ताने॑भ्यः ।  
स॒न्ताने॑भ्यः स्वाहा॑ ॥ स॒न्ताने॑भ्य इति॑ सम् – ता॒नेभ्यः॑ ।  
स्वाहा॑ परि॑स॒न्ताने॑भ्यः । परि॑स॒न्ताने॑भ्यः स्वाहा॑ ।

परि॑सन्ताने॒भ्य इति॑ परि॑ – सन्ताने॒भ्यः । स्वाहा॑ पर्व॒भ्यः । पर्व॒भ्यः  
 स्वाहा॑ । पर्व॒भ्य इति॑ पर्व॑ – भ्यः । स्वाहा॑ सन्धाने॒भ्यः । सन्धाने॒भ्यः  
 स्वाहा॑ । सन्धाने॒भ्य इति॑ सम् – धाने॒भ्यः । स्वाहा॑ शरीरे॒भ्यः ।  
 शरीरे॒भ्यः स्वाहा॑ । स्वाहा॑ यज्ञाय॑ । यज्ञाय॑ स्वाहा॑ ।  
 स्वाहा॑ दक्षिणा॒भ्यः । दक्षिणा॒भ्यः स्वाहा॑ । स्वाहा॑ सुवर्गाय॑ ।  
 सुवर्गाय॑ स्वाहा॑ । सुवर्गायेति॑ सुवः – गाय॑ । स्वाहा॑ लोकाय॑ ।  
 लोकाय॑ स्वाहा॑ । स्वाहा॑ सर्व॒स्मै । सर्व॒स्मै स्वाहा॑ ।  
 स्वाहेति॑ स्वाहा॑ ॥ 52 (28/37)

(प्राणाया – षावि॑शतिः) (A21)

**TS 7.4.22.1 - Kramam**

सिताय॑ स्वाहा॑ । स्वाहा॑ऽसिताय॑ । असिताय॑ स्वाहा॑ ।  
 स्वाहा॑ऽभिहिताय॑ । अभिहिताय॑ स्वाहा॑ । अभिहितायेत्यभि॑-हिताय॑ ।  
 स्वाहा॑ऽनभिहिताय॑ । अनभिहिताय॑ स्वाहा॑ ।  
 अनभिहितायेत्यनभि॑ – हिताय॑ । स्वाहा॑ युक्ताय॑ । युक्ताय॑ स्वाहा॑ ।  
 स्वाहा॑ऽयुक्ताय॑ । अयुक्ताय॑ स्वाहा॑ । स्वाहा॑ सुयुक्ताय॑ ।  
 सुयुक्ताय॑ स्वाहा॑ । सुयुक्तायेति॑ सु – युक्ताय॑ । स्वाहोद्युक्ताय॑ ।

## सप्तम काण्डे – चतुर्थः प्रश्नः (TS 7.4)

उ॒द्यु॒क्ताय॒ स्वाहा॑ । उ॒द्यु॒क्तायेत्युत् – यु॒क्ताय॒ । स्वाहा॒ विमु॒क्ताय॒ ।  
वि॒मु॒क्ताय॒ स्वाहा॑ । वि॒मु॒क्तायेति॒ वि – मु॒क्ताय॒ । स्वाहा॒ प्रमु॒क्ताय॒ ।  
प्र॒मु॒क्ताय॒ स्वाहा॑ । प्र॒मु॒क्तायेति॒ प्र – मु॒क्ताय॒ । स्वाहा॒ वञ्च॑ते ।  
वञ्च॑ते स्वाहा॑ । स्वाहा॒ परि॒वञ्च॑ते । परि॒वञ्च॑ते स्वाहा॑ । परि॒वञ्च॑त  
इति॑ परि – वञ्च॑ते । स्वाहा॒ सम्॑वञ्च॑ते । सम्॑वञ्च॑ते स्वाहा॑ ।  
सम्॑वञ्च॑त इति॑ सम् – वञ्च॑ते । स्वाहा॒ऽनु॒वञ्च॑ते ।  
अ॒नु॒वञ्च॑ते स्वाहा॑ । अ॒नु॒वञ्च॑त इत्यनु॑ – वञ्च॑ते । स्वाहा॒द्वञ्च॑ते ।  
उ॒द्वञ्च॑ते स्वाहा॑ । उ॒द्वञ्च॑त इत्युत् – वञ्च॑ते । स्वाहा॒ यते॑ ।  
यते॑ स्वाहा॑ । स्वाहा॒ धाव॑ते । धाव॑ते स्वाहा॑ । स्वाहा॒ तिष्ठ॑ते ।  
तिष्ठ॑ते स्वाहा॑ । स्वाहा॒ सर्व॑स्मै । सर्व॑स्मै स्वाहा॑ ।  
स्वाहेति॑ स्वाहा॑ ॥ 53 (38/48)

(सि॒ताया॒ – षा॒त्रि॒ंशत्) (A22)

## तैत्तिरीय संहिता क्रम पाठे (TS 7.4)

### Prasna Korvai with starting Padams of 1 to 22 Anuvaakams :-

(बृ॒ह॒स्प॒तिः॑ श्र॒द् - य॒था वा - ऋ॒क्षा वै - प्र॒जाप॒तिर्ये॑न॒येन॑ -  
द्वे वा॒व दे॒वस॒त्रे - आ॒दि॒त्या अ॒काम॑यन्त सु॒वर्गं॑ - व॒सि॒ष्ठः -  
सँव॑त्स॒राय॑ - सु॒वर्गं॑ ये स॒त्रं - ब्र॒ह्मवा॒दिनो॑ऽति॒रात्रो॑ - ज्योति॑ष्ठोमं  
- मे॒षः - कू॒प्या॒भ्यो - ऽद्भ्यो॑ - यो - नमो॑ - मयो॒भूः -  
किञ्च॑ स्वि॒द - म्बे - भूः - प्रा॒णाय॑ - सि॒ताय॑ - द्वावि॑ंशतिः)

### Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis :-

(बृ॒ह॒स्प॒तिः॑ - प्र॒ति ति॑ष्ठन्ति - वै द॒शरा॒त्रेण॑ - सु॒वर्गं॑ - यो अ॒र्वन्तं॑  
- भू - स्त्रि॑पञ्चा॒शत्)

### First and Last Padam of Fourth Prasnam of 7th Kandam

(बृ॒ह॒स्प॒तिः॑ - सर्व॑स्मै स्वाहा॑)

॥ हरिः॑ ओं ॥

॥ इति सप्तम काण्डे चतुर्थः प्रश्नः क्रम पाठः समाप्तः ॥

=====



## सप्तम काण्डे – चतुर्थः प्रश्नः (TS 7.4)

---

### Details of Panchati, Padam and Krama Vaakyam for Kandam 7, Prasanam 4 (TS 7.4)

	Panchati	Padams	Krama Vaakyam
Anuvakam 1	3	145	182
Anuvakam 2	5	274	344
Anuvakam 3	6	299	389
Anuvakam 4	3	172	224
Anuvakam 5	4	217	270
Anuvakam 6	3	136	161
Anuvakam 7	3	172	211
Anuvakam 8	3	134	173
Anuvakam 9	1	50	57
Anuvakam 10	2	99	125
Anuvakam 11	4	208	254
Anuvakam 12	1	36	42
Anuvakam 13	1	40	42
Anuvakam 14	1	29	35
Anuvakam 15	1	52	55
Anuvakam 16	1	29	37
Anuvakam 17	2	88	102
Anuvakam 18	2	96	100

## तैत्तिरीय संहिता क्रम पाठे (TS 7.4)

Anuvakam 19	4	204	218
Anuvakam 20	1	75	79
Anuvakam 21	1	28	37
Anuvakam 22	1	38	48
Total →	53	2621	3185